

STIFTELSEN ANTIDOPING NORGE
VIRKSOMHETSPLAN 2018

INNHOOLD

1. PERSONAL

- 1.1. Ansatte
- 1.2. Personalutvikling
- 1.3. Rekruttering

2. DRIFT

- 2.1. Styret
- 2.2. Kontordrift
- 2.3. HMS-arbeid
- 2.4. Kvalitetssystem
- 2.5. Utvikling

3. KOMMUNIKASJON

- 3.1. Info-/profileringsmateriell
- 3.2. Nettsider og mobil
- 3.3. Ekstern kommunikasjon
- 3.4. Utvikling

4. KONTROLL OG PÅTALE

- 4.1. Regelbrudd
- 4.2. Prøvetaking
- 4.3. Analyser
- 4.4. Utvikling

5. FOREBYGGENDE I IDRETTE

- 5.1. Forebyggende aktiviteter
- 5.2. Utvikling

6. INTERNASJONALT OG MEDISINSK

- 6.1. Int. konvensjoner og avtaler
- 6.2. WADA og multilaterale samarbeid
- 6.3. Samarbeid med IFer
- 6.4. Samarbeid med NADOer
- 6.5. IADA
- 6.6. Medisinsk fagområde

7. FORSKNING OG UTVIKLING

- 7.1. Forskningsmidler
- 7.2. Brukerundersøkelser/evaluering

8. DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM

- 8.1. Politi, toll og forsvar
- 8.2. Folkehelse
- 8.3. Utdanning
- 8.4. Kommunale/fylkeskom. tiltak
- 8.5. Treningssenter
- 8.6. Foredrag og seminar
- 8.7. Utvikling og opplæring

9. SELVFINANSIERENDE SAMARBEID

- 9.1. Oppdrag for internasjonal idrett
- 9.2. Oppdrag for treningssenter
- 9.3. Norske org. og institusjoner
- 9.4. Int. samarbeidsprosjekt

INNLEDNING

Ved inngangen til 2018 er Antidoping Norge (ADNO) halvveis i den fireårige strategiperioden som strekker seg fra 2016-2019. Gjennom strategiplanen er det nedfelt seks løfter som vi har sagt at stiftelsen skal strekke seg etter:

- Løfte 1: Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.*
- Løfte 2: Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.*
- Løfte 3: Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.*
- Løfte 4: Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.*
- Løfte 5: Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.*
- Løfte 6: Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.*

Til løftene er det utviklet et sett med ambisjoner. Totalt er det 40 ambisjoner som gir retning for hva vi skal gjøre og hva som skal prioriteres. Virksomhetsplanen 2018 er bygget opp i tråd med organisasjonsplan og strategiplan som trådte i kraft fra 1. januar 2016. Når det gjelder organisasjonsplanen, ble det gjort mindre justeringer i 2017.

De overordnede linjene i denne virksomhetsplanen vil i neste omgang bli brutt ned i aktivitetsmål knyttet opp til ambisjoner i strategiplanen og videre i individuelle årsplaner som ventes ferdigstilt omkring årsskiftet.

Ved siden av strategien har stiftelsen nedfelt et sett med verdisetninger som skal prege organisasjonen. Disse har vært førende i utvikling av ny virksomhetsplan.

Setningene lyder som følger:

SE MULIGHETER | SKAP ENGASJEMENT | SØK KUNNSKAP
VÆR ETTERRETTELIG | VIS RESULTATER | DEL UTFORDRINGEN

Antidopingarbeidet i idretten finansieres av spillemidler. I tillegg har organisasjonen med annen offentlig finansiering utvidet virksomheten mot doping i et samfunns- og helseperspektiv. I 2016 ble det fra myndighetenes side presisert at de som ønsker statlig støtte til idrettsarrangementer, må følge dopingbestemmelsene. Det har bidratt til at stiftelsen har mottatt henvendelser fra organisasjoner og arrangører som ønsker å drive et antidopingprogram i tråd med WADAs dopingbestemmelser. Gjennom dette har stiftelsen utvidet porteføljen med nye oppdrag. Vi ser det som udelt positivt at nye aktører ønsker å sette antidoping på agendaen og er positive til å påta oss denne type oppdrag så lenge det ikke går utover kjernevirksomheten vår.

Utviklingstrekk

Administrasjon

Med økte tilskudd og utvidet virkeområde har organisasjonen hatt mulighet og sett seg nødt til å øke antall ansatte de senere årene. Som del av denne veksten har det vært viktig å styrke administrasjonen på en slik måte at vi sikrer gode personalrutiner. Dette handler også om å gi fagpersonene innen kjernevirksomheten anledning til å prioritere arbeid med sitt

fagområde i størst mulig grad. En ny administrasjonsenhet, blant annet med en ny stilling som personalrådgiver, har bidratt til å styrke personaloppfølgingen.

For 2018 er et større digitaliseringsprosjekt pekt på som et viktig satsingsområde. Et brukervennlig og sikkert saks- og arkiveringssystem er innført, men vi ser behov for å se på digitalisering av virksomheten med et helhetlig blikk.

Kommunikasjon

Vi opplever at organisasjonen har stått seg godt gjennom en tid med massiv oppmerksomhet rundt antidopingarbeidet, både nasjonalt og internasjonalt. I 2018 ønsker vi å utnytte oppmerksomheten og bevisstheten som er omkring arbeidet. Vi har forventninger til prosjektet Neste Generasjon som vil være den tyngste kommunikasjonssatsingen i 2018 der vi blant annet vil benytte sosiale medier til å nå ut med informasjon og holdningsskapende videoer. Vi vil ellers se på hvordan vi kan lage et leservennlig og attraktivt antidopingmagasin som en 15-årsmarkering for stiftelsen.

Kontroll og påtale

Vi har de siste par årene vektlagt å se kontrollvirksomheten i sammenheng, der informasjonsinnhenting, etterforskning, profilarbeid og testing skal koordineres med tanke på å avdekke doping idretten. For 2018 vil fokuset på etterforskning og etterretning økes ytterligere. Dette er i tråd med internasjonal utvikling på antidopingfeltet, og er pekt på som et klart satsingsområde fra WADAs side.

I budsjettet er det lagt opp til en økning i ressursbruken på etterforskning og etterretning. Med 3500 dopingprøver i 2018 legges det også opp til en økning i antall prøver tatt som del av det nasjonale kontrollprogrammet. Det er i hovedsak på testing av utøvere innenfor topputøverdefinisjonen at økningen kommer da vi ønsker å få et enda mer målrettet og omfattende testprogram for denne utøvergruppen.

Høsten 2017 ble det igangsatt et arbeid med å utrede påtalefunksjonen i stiftelsen. Dette kan medføre endringer som vil bli implementert i 2018. Uavhengig av påtalenemndens arbeid har administrasjonen sett det som nødvendig å sette av mer ressurser til oppfølging av et økende antall dopingsaker og meldepliktsaker de senere årene. Dette handler om å sikre en grundig behandling av sakene og fornuftig saksbehandlingstid.

Forebyggende arbeid i idretten

NIF vedtok i 2017 at de vil holde tilbake 10 prosent av rammetilskuddet til særforbundene om det ikke er igangsatt en Rent Særforbund-prosess. Vi ser svært positivt på NIFs nye krav, og mener det vil gi et løft til antidopingarbeidet i norsk idrett. ADNO vil som følge av dette avsette mer tid til oppfølging av særforbundene og de tiltak som nedfelles i handlingsplaner som blir utviklet. Det vil også være viktig å sikre gode rapporteringsrutiner. ADNO skal tilby oppdaterte, attraktive og relevante virkemidler og verktøy. Et nytt Rent Idrettslag-konsept er under utvikling og lanseres tidlig i 2018. I tillegg vil nevnte Neste Generasjon-prosjekt gi anledning til å utvikle nytt innhold som kan tas i bruk i det forebyggende arbeidet.

Internasjonalt

Det internasjonale antidopingarbeidet står foran viktige veivalg. Norge og ADNO har både et ønske og en anledning til å spille en sentral rolle i dette, blant annet gjennom de betydningsfulle verv og posisjoner som nå innehas. Selv om vi skal sikre et robust nasjonalt antidopingprogram, mener vi det er viktig at vi også bruker tid på den internasjonale arenaen. Helt sentralt vil det være å påvirke i retning av et sterkere WADA og et WADA som et sterkt tilsynsorgan.

Samarbeidsprosjektet med Kenya vil bli prioritert, Kina-samarbeidet er i gang igjen og vi ser på hvordan vi kan videreføre et samarbeid med Tyrkia. Vi vil i tillegg vurdere å utvide vårt samarbeid med ytterligere én nasjon.

Forskning og utvikling

Det legges opp til en ny satsing på forskning og utvikling gjennom å dedikere økte personalressurser på dette området i organisasjonen. Det er etablert et internt forsknings- og evalueringsforum og vi ser at denne delen av virksomheten bør gis mer fokus i tråd med at organisasjonen bestreber seg etter å søke kunnskap og vise til resultater.

Doping som samfunnsproblem

ADNO er de siste årene gitt mulighet til å trappe opp arbeidet mot norske trenings- og ungdomsmiljøer. Denne delen av virksomheten har funnet sin plass i organisasjonen og er nå organisert i avdeling sammen med det forebyggende arbeidet vi gjør i idretten. Vi har stor tro på å etablere forpliktende samarbeid, det være seg med fylkeskommuner, kommuner, andre offentlige instanser, treningssentre eller andre organisasjoner. Målet er at vi kan tilby oppdaterte, kunnskapsledende og attraktive virkemidler for relevante målgrupper. Det vil dessuten bli stadig viktigere for vår troverdighet å vise til effekt og resultater av det omfattende arbeidet som gjøres. Dette er bakgrunnen for at vi som nevnt vil styrke forskningsarbeidet.

Selvfinansierende samarbeidsprosjekter

ADNO ønsker å være den naturlige og foretrukne samarbeidspart for alle norske aktører som ønsker et antidopingprogram. De siste årene har vi mottatt henvendelser fra både idrettsorganisasjoner og andre innen idrettssfæren som ønsker å etablere et antidopingarbeid. Dette er en positiv utvikling og framstår som en bekreftelse på at vi leverer tjenester av høy kvalitet, men er likevel noe som har krevd ressurser og en strategi fra vår side.

Virksomhetsplanen er bygget opp med 9 kapitler, der kapitlene 1-7 finansieres av spillemidler fra Kulturdepartementet. Kapittel 8 dekkes av midler fra Helsedirektoratet, mens aktivitet under kapittel 9 er selvfinansierende.

1. PERSONAL

1.1. Ansatte

1. januar 2016 trådte en ny strategiplan i kraft for ADNO. Samtidig ble en ny organisasjonsplan innført. Organisasjonsplanen har gjennomgått mindre justeringer i 2017, men er i det store og hele implementert som tiltenkt, også blant feltpersonellet.

Med stiftelsens vekst i antall ansatte og med en utvidelse i virkeområde har det vært viktig å sikre enda bedre personalrutiner og -oppfølging. Dette vil videreutvikles ytterligere i 2018. Med mange nye ansikter inn i organisasjonen, ser en det også som vesentlig å prioritere aktiviteter og prosjekter på tvers av avdelinger for å sikre effektivitet, trivsel og et godt fellesskap blant de ansatte.

Doping som helse- og samfunnsproblem har gradvis fått en mer sentral plass i virksomhetens arbeid. Antall ansatte som jobber med dette området har i takt med økende tilskudd fra helsemyndighetene økt betydelig. I stor grad utfører disse ansatte operativt forebyggende arbeid utenfor kontoret. Selve arbeidet organiseres under avdeling for forebygging og folkehelse, som også tar hånd om det forebyggende arbeidet i idretten.

Som del av den nye organisasjonsplanen ligger det en forventning om at ansatte på hovedkontoret i større grad gjør operativt arbeid, det være seg foredragsvirksomhet eller dopingkontroller. Vi ser også at urolighetene i det internasjonale antidopingarbeidet krever at vi som organisasjon involverer oss og bruker tid på det internasjonale arbeidet. Det skyldes både at vi blir oppfordret til å bidra grunnet den posisjon vi innehar som organisasjon, men også at vi mener det er viktig å være til stede for å dele av vår kunnskap og erfaring, samt søke ny kunnskap fra andre organisasjoner som vi kan bruke i arbeidet i Norge.

ADNO har de senere årene opplevd en økt etterspørsel etter antidopingprogram fra organisasjoner som står utenfor den organiserte idretten (f.eks. X Games og proffboksing). Dette anser vi å være veldig positivt og er naturlig nok forsterket gjennom at myndighetene har vært tydelig på at alle arrangement som skal få offentlig støtte må ha et antidopingarbeid i tråd med World Anti-Doping Code.

ADNO ser det som sin oppgave å kunne levere denne type tjenester, og for å effektivisere og strømlinjeforme dette arbeidet vil vi i 2018 se på å samle all oppdragsvirksomhet i en egen enhet.

Innenfor de tildelte midlene vi får fra Kulturdepartementet og Helsedirektoratet er det lagt opp til henholdsvis 19,7 og 4,6 årsverk. Samlet for hele virksomheten, inkludert fylkeskommunale samarbeid og oppdragsvirksomhet, legges det opp til 29,6 årsverk.

Fellestjenester og støttefunksjoner, og her inkluderes kommunikasjonsarbeidet (kap. 3), betjener alle avdelinger i organisasjonen, og belastes de ulike områdene med utgangspunkt i antall årsverk som tilhører områdene som er finansiert henholdsvis fra Kulturdepartementet og fra Helsedirektoratet.

1.2. Personalutvikling

Med vekst i antall ansatte, kreves det et kontinuerlig fokus på utvikling av personalet. Både å skolere nye ansatte og videreutvikle ansatte er vesentlig for at vi skal kunne oppfylle de ambisiøse målene som er satt for inneværende strategiperiode.

Det avsettes egne ressurser for å drive faglig utvikling i den enkelte avdeling, i tillegg til de arenaer og samlinger vi etablerer for å dele kunnskap og erfaring på tvers av avdelingene. For sentralt ansatte legges det opp til månedlige allmøter med faglig innhold. Det årlige internseminaret for ansatte på hovedkontoret videreføres. Tradisjonelt har det vært arrangert et årlig ansattseminar som også involverer alt feltpersonell. I 2018 ønsker vi å gjøre en pilot der vi i stedet vil prioritere å arrangere fagseminar med henholdsvis kontrollører og foredragsholdere, og ser heller for oss en større samling for samtlige ansatte igjen i 2019.

Utvidelsen av stiftelsens virkeområde og utviklingen i antidopingarbeidet har medført at det er hentet inn ny og mer spisset fagkompetanse, det være seg innen for eksempel etterretning og etterforskning eller mer helsefaglig kompetanse. I 2017 ble det dessuten prioritert å styrke oppdragsarbeidet som vi gjør utenfor det nasjonale programmet i idretten. Dette ønskes videreført i 2018.

For å utvikle kompetansen i organisasjonen, vil det gjennomføres en kompetansekartlegging av organisasjonen for å identifisere eventuelle mangler og vurdere hvilken ny kompetanse som eventuelt bør innhentes.

Det ble i 2017 igangsatt en lederutviklingsprosess for de som sitter i organisasjonens ledergruppe. Det er avsatt midler til å videreføre dette prosjektet i 2018.

1.3. Rekruttering

Med en større arbeidsstokk er det naturlig med mer utskifting i staben, og vi ser at det regelmessig vil bli gjennomført rekrutteringsprosesser.

Stiftelsen virker å være et attraktivt sted å jobbe og vi opplever stor interesse fra jobbsøkere når vi har stillinger tilgjengelig. Det er et godt tegn, men betinger gode og gjennomarbeidede rutiner for rekruttering og personaloppfølging. Dette ivaretas enda mer systematisk når vi nå har en personalrådgiver i organisasjonen.

2. DRIFT

2.1. Styret

Styret i ADNO skal bestå av seks faste representanter utpekt av stifterne, og er stiftelsens øverste organ. Det planlegges fem styremøter i 2018. I tillegg vil det holdes strategiske samlinger og styremedlemmer vil enkeltvis delta på møter etter behov.

2.2. Kontordrift

Den daglige driften skal sikre at organisasjonen fungerer optimalt og ta hånd om blant annet økonomistyring og revisjon, lokaler og organisasjonens IT-behov.

På IT-siden har administrasjonen de siste årene tatt i bruk et eget saks- og arkiveringssystem. Parallelt dukker det opp nye IT-ønsker og -behov i organisasjonen i takt med vekst og utvikling. Med dette som bakteppe ser stiftelsen at det er tid for å igangsette et større digitaliseringsprosjekt for å se på helheten i det vi har og det vi trenger. Arbeidet er igangsatt høsten 2017, men vil ta tid å gjennomføre og implementere på en god måte. I dette vil det være naturlig å se på for eksempel arkivrutiner, postjournal, saksbehandling, avtaleoversikt, bookingsystem for feltpersonell, lagerstyring, tidsregistrering, internkommunikasjon og papirløs dopingkontroll. Stiftelsen utvidet kontorlokalene i 2017 og har i dag moderne og gode lokaler tilpasset dagens organisasjon. Her vil det kun bli gjort mindre tilpasninger i 2018.

2.3. HMS-arbeid

Det ble i 2017 gjennomført en ekstern arbeidsmiljøundersøkelse. På bakgrunn av resultatene fra undersøkelsen ble det utviklet en HMS-plan gjeldende for 2017 og 2018. Denne vil bli fulgt opp av ledelsen og i den enkelte avdeling. Det legges opp til ny HMS-undersøkelse i 2019.

Stiftelsen har et eget verneombud og vil høsten 2017 også etablere et verneombud for organisasjonens feltpersonell.

2.4. Kvalitetssystem

ADNO er opptatt av kvalitet i alle ledd og etterstreber et kvalitetssystem som er oppdatert, relevant og lett tilgjengelig. Alle avdelinger i organisasjonen har vurdert sine prosesser og dokumentert sine kritiske prosesser og aktiviteter, slik at ADNO er «Code Compliant» og følger relevante lover og regler.

Virksomhetens kvalitetssystem skal tilfredsstillere krav i NS-EN ISO 9001 og World Anti-Doping Program (WADP) nivå 1 og 2. Sertifiseringsstatusen skal opprettholdes.

Kvalitetssystemet skal være utformet og plassert slik at det er lett tilgjengelig, primært elektronisk. For personell i felten vil prosedyrer fortsatt være i papirformat inntil dopingkontrollen er papirløs og registreres direkte i ADAMS.

ADNO utvikler en intern revisjonsplan slik at prosesser, ansvar og krav forstås av alle og slik at den enkelte kan se forbedringspotensialet innenfor sine ansvarsområder og fremme tiltak. Målet skal være en kontinuerlig forbedringsinnsats.

2.5. Utvikling

Utvikling i organisasjonens kritiske arbeidsfelt reflekteres i prosessbeskrivelser, veiledninger og maler, og gjennom endringer og justeringer av disse. Hver avdelingsleder har ansvar for avdelingens kvalitetssystem.

3. KOMMUNIKASJON

Antidopingarbeidet og ADNO har gjennom de siste par årene vært utsatt for en enorm oppmerksomhet, både nasjonalt og internasjonalt. Dette merker stiftelsen blant annet gjennom et større medietrykk og økt trafikk på organisasjonens nettsider.

Vi har som ambisjon å være målrettet, tilgjengelig og tydelig i vårt informasjons- og kommunikasjonsarbeid. Med stadig nye målgrupper og mer påtrykk utenfra krever det at vi jobber planmessig og strukturert, og har et blikk for eventuell justering og videreutvikling.

Gjennom kommunikasjonsarbeidet ønsker vi å bygge kunnskap og forståelse for det arbeidet vi gjør. Vi ser det også som viktig å bidra til å dele utfordringen knyttet til antidoping for å engasjere og involvere nye støttespillere.

3.1. Informasjons- og profileringsmaterieil

ADNO har en brosjyrestall som er utviklet i tråd med organisasjonens nye visuelle profil. Det er viktig for oss å ha oppdatert og attraktivt materieil tilpasset ulike målgrupper. I 2018 ser vi grunn til å forsterke profileringen av en del av de programmene vi tilbyr.

Materieillet kan bestilles via organisasjonens nettbutikk-løsning. Vi ser også på hvordan vi kan tilgjengeliggjøre brosjyrene på en god måte gjennom digitale flater og leses på nett eller mobil.

I nettbutikken tilbys det også profileringstøy og profileringsmaterieil som kan bestilles av de som ønsker å profilere en ren idrett og ren treningskultur. En del av profileringsmaterieillet benyttes også som strøartikler og premier i forbindelse med forebyggende aktiviteter.

3.2. Nettsider og mobil

Stiftelsen lanserte nye antidoping.no i 2016. Nettsiden ble godt tatt imot av publikum, og i løpet av kalenderåret ble brukermassen dobbelt så stor som året i forveien. Mesteparten av trafikken på siden kommer fra Google, men vi får også en del besøk gjennom henvisninger fra andre sider og ikke minst promotering i sosiale medier.

Nettsiden er godt tilpasset mobile brukervaner, og i 2016 kom for første gang mer enn halvparten av trafikken fra bærbare enheter. Denne utviklingen er ytterligere forsterket i løpet av 2017.

I 2017 har vi lagt ressurser i å søkemotoroptimalisere antidoping.no. Noe av kunnskapen vi har tilegnet oss gjennom dette arbeidet, tar vi også med oss i en nylig påbegynt prosess hvor hensikten er å øke sidens brukervennlighet ytterligere. I første omgang skal vi optimalisere forsiden gjennom å løfte frem dens viktigste funksjoner, samt å etablere mer tydelige landingssider for spesifikke områder som presenteres på nettsidene - for eksempel de ulike programmene vi tilbyr idretten eller folkehelseporteføljen.

Vi bruker også ressurser på en relansering av Dopingkontakten. Dette viktige tilbudet har tidligere bestått av telefon og spørreskjema, men blir oppgradert og vil også inkludere en

chat-funksjon. Som del av en revitalisert satsing på Dopingkontakten vil det bli utviklet et helhetlig sett med informasjonsmateriell.

3.3. Ekstern kommunikasjon

ADNO er opptatt av å ha et gjennomtenkt mediearbeid. Kontakten med media er viktig for å synliggjøre antidopingarbeidet generelt og stiftelsens arbeid spesielt. Vi ønsker å jobbe planmessig og offensivt både for å bygge kompetanse og for å dele kunnskap om antidopingarbeidet med journalister.

Resultatene fra PR-undersøkelser gjennomført av analyseinstituttet Aalund de siste par årene gir oss svært gode tilbakemeldinger på mediearbeidet vårt. Dette er særlig oppmuntrende i en tid der organisasjonens har opplevd et historisk stort medietrykk.

Vi ser hele tiden på hvordan vi kan videreutvikle vårt arbeid mot media og opinionen. Som del av dette arbeidet må vi også ha en offensiv og helhetlig plan for det vi gjør i sosiale mediekkanaler.

I 2018 vil vi særlig se på hvordan vi kan utnytte oppmerksomheten omkring vinter-OL. Her ser vi det som naturlig å arrangere kunnskapshevende presseseminar. Som del av Neste Generasjon-prosjektet (omtalt under punkt 3.4. i denne planen) er det lagt planer om å utvikle en «antidopingskole» for distribusjon på TV og i sosiale medier.

I det eksterne mediearbeidet ser vi for oss å jobbe enda mer systematisk, ikke minst i arbeidet mot lokale og regionale medier. Med den internasjonale oppmerksomheten og med vår internasjonale posisjon ser vi også at vi kan få oppmerksomhet om vårt internasjonale arbeid i medier utover Norges grenser.

3.4. Utvikling

ADNO har inngått avtale med Parcas Media om prosjektet Neste Generasjon, et prosjekt som også Norges idrettsforbund er en del av. Dette er et prosjekt som har unge, lovende utøvere som sin hovedmålgruppe. Vår inngang til dette prosjektet handler om å bygge tydelige holdninger og gi viktig antidopingkunnskap til en ny utøvergenerasjon. Sosiale medier er den viktigste flaten for distribusjon av innhold, i tillegg til lineære TV-flater.

En mulig antidopingskole er nevnt. I tillegg vil en se på hvordan en kan utvikle annet videomateriell som bygger holdninger, finne arrangementer der antidopingkunnskap fremmes, samt legge til rette for at utøvere kan bli unge antidoping-ambassadører.

4. KONTROLL OG PÅTALE

ADNO har de senere årene jobbet for å i større grad etablere en helhetlig kontrollvirksomhet der testing, informasjonsinnhenting, etterforskning og etterretning og profilerarbeidet ses i sammenheng.

Bakgrunnen er erkjennelsen av at den tradisjonelle prøvetakingen alene ikke er nok til å avsløre sofistisert doping i toppidretten. Innen profilerarbeidet har Norge vært en pådriver over flere år, og driften av NAPMU har befestet Norges posisjon på dette området. Særlig de siste par årene har etterforskning- og etterretningskompetansen i organisasjonen blitt styrket. Dette er et område som også vil ha høy prioritet i 2018.

I norsk idrett tar vi dopingprøver på alle nivåer. Det å ta dopingprøver kan ha en forebyggende, avskrekkende og avslørende effekt. Nivået vi tester på og hva vil oppnå med kontrollen, avgjør hvilket av disse forholdene det legges mest vekt på. Vi bruker mest tid og ressurser i idretter der utøverne har potensielt mest å hente på å benytte dopingmidler og -metoder. Dette er i hovedsak de som er på organisasjonens meldepliktliste. Det vil i 2018 bli jobbet ytterligere for å drive enda bedre og mer målrettet testing blant utøvere som ikke er på denne lista, det betyr utøvere som da faller inn under vår topputøverdefinisjon og utøvere på breddenivå.

Det er gjort en faglig vurdering av hva som er et fornuftig antall tester i norsk idrett for å kunne oppfylle de ambisjoner organisasjonen har satt seg for å ha et verdensledende kontrollprogram. I denne gjennomgangen har en konkludert med at vi bør ta 3500 dopingprøver i 2018, noe som er økning fra 2017.

Hovedvekten av økningen på antall tester vil være på gruppen definert som topputøvere. Dette er i tråd med at vi har sagt vi skal avsløre og avdekke mulig doping hos toppidrettsutøvere gjennom et målrettet testprogram (*ambisjon 2.5 i strategisk plan*). Dette er utøvere på det høyeste nivået nasjonalt og hevder seg internasjonalt. I 2016 ble omtrent 30 prosent av alle prøvene innhentet fra denne utøvergruppen, men vi ønsker nå å øke antall tester på denne gruppen utøvere. Bakgrunnen er at vi i denne utøvergruppen blant annet finner de største talentene i individuelle idretter, som foreløpig ikke har etablert seg på et internasjonalt nivå. Vi vurderer at det å ta steget fra en lovende junior til å bli en etablert senior kan være en av flere risikofaktorer for å benytte seg av dopingmidler.

For å ha et mest mulig robust og målrettet kontrollprogram må vi stadig søke ny kunnskap og nye metoder for å avsløre doping. I denne sammenheng er det avgjørende å ha god innsikt i idretten. Videre må vi søke gode samarbeidspartnere internasjonalt og ha et tett samarbeid med Norges laboratorium for dopinganalyse.

Selv om det har vært en gradvis utvikling de siste årene, er vi i en tidlig fase med å optimalisere både etterforsknings- og etterretningsarbeidet.

Etterretningsarbeidet er tidkrevende, og som ventet tar det tid før en ser resultater av denne type arbeid. Når det gjelder etterforskning av dopingsaker, har det vært en utvikling fra

primært å avdekke doping via positive prøver til også å avdekke andre brudd på dopingbestemmelsene, f.eks. innførsel, oppbevaring, nektelse m.m. Dette er saker som tidvis er svært tidkrevende. Vi ser også behov for å innarbeide nye systemer og rutiner. Antidoping Norge er også, som tidligere, svært opptatt av at utøvers rettssikkerhet er godt ivaretatt. Dette innebærer at sakene må opplyses på en god måte samt å sikre rimelig saksbehandlingstid. Det er også viktig at utøver holdes løpende orientert om saksgang.

Vi har de senere årene måttet øke antall møter i Påtalenemnden, bruke mer ressurser på å avklare mulige brud på dopingbestemmelsene gjennom reisevirksomhet, økt antall samtaler mm. Flere utøvere har også utenlandsk opprinnelse hvor informasjon må innhentes fra utlandet. Dette innebærer også økt ressursbruk, også i form av tolkeutgifter.

4.1. Regelbrudd

Påtalenemnd

Påtalenemnden, oppnevnt av styret i ADNO, skal på fritt grunnlag ta stilling til potensielle brudd på dopingbestemmelsene i henhold til eget mandat. Potensielle brudd på dopingbestemmelsene skal fremmes for påtalenemnden slik at de kan ta stilling til påtalespørsmålet og behovet for eventuelle ytterligere undersøkelser og/eller informasjon.

Fra 1. januar 2015 ble det åpnet for at en dopingsak avsluttes med forenklet saksbehandling i påtalenemnden. Det betyr at sakene ikke går til NIFs domsutvalg for dom. Vi ser at en stor andel av sakene blir behandlet på denne måten. Dette igjen medfører en større arbeidsbelastning på administrasjonen.

Det er gjort små endringer i påtalesfunksjonen siden etableringen av stiftelsen i 2003. Mye har endret seg i antidopingarbeidet og det er bakgrunnen for at styret i ADNO i 2017 igangsatte en utredning av påtalesfunksjonen. Her vil det foreligge en innstilling i siste del av 2017 som vil kunne påvirke sammensetning og instruks for påtalenemnden.

Det vil de neste årene vektlegges å videreutvikle nye etterforskningsmetoder og -prosesser. Som ledd i dette vil det bli kartlagt behovet for å utarbeide prosessuelle regler knyttet til etterforskningsprosessen. Det vil også være behov for å investere i nye systemer og verktøy til bruk i kontrollarbeidet.

Meldepliktkomiteé og klagenemnd

Meldepliktkomiteen, oppnevnt av styret i ADNO, skal på fritt grunnlag fatte vedtak ved brudd på meldepliktsystemet for utøvere på meldepliktlisten i henhold til eget mandat. Potensielle brudd på meldeplikten skal fremlegges komiteen slik at all relevant innhentet informasjon gir grunnlag for vurderingen.

Over de siste årene har det vært en økning i antall meldepliktsaker og for å sikre en rettssikker og god behandling av disse sakene er det derfor innhentet ressurser for å ta seg av følge opp disse sakene fra administrasjonens side. Antall møter i meldepliktkomiteen har økt de siste årene.

Klagenemnden, oppnevnt av styret i ADNO, skal på fritt grunnlag vurdere advarsler dersom meldepliktkomiteens vedtak innklages for nemnden.

Det er igangsatt et prosjekt for å kartlegge eventuelt misbruk av meldepliktsystemet. Dette vil fullføres i 2018.

Etterretning, etterforskning og påtale

Antidopingarbeidet har de senere årene fokusert stadig mer på etterforskning og informasjonsinnhenting. ADNO var tidlig ute med å prioritere denne nye grenen av kontrollvirksomheten og vil forsterke dette området ytterligere i 2018.

Vi har allerede sett saker der denne kompetansen har vært av stor betydning, både med tanke på å avklare forhold knyttet til en dopingsak eller for å innhente informasjon i arbeidet med å iverksette målrettet testing, mot bestemte utøvere eller miljøer. Risikovurdering og etterretningsinformasjon skal være medvirkende når testplanleggerne setter opp sine kontroller.

Det er ingen tvil om at denne delen av antidopingarbeidet er i en tidlig fase, og det vil framover bli prioritert å videreutvikle nye etterforskningsmetoder og -prosesser og skaffe seg riktig verktøy for å optimalisere arbeidet.

Et godt kontrollarbeid forutsetter god kjennskap til toppidrettskultur og toppidrettsmiljøene. Her er et av tiltakene at både etterforskere og testplanleggere fra tid til annen selv er med ut på kontroll. For å styrke kjennskap til utøvere, treningssteder og støttepersonell vil det også være viktig å ha god dialog med særforbund og toppidretten. Vi ønsker å innhente ny kunnskap og bidra til at det skapes en bedre forståelse for hverandres oppgaver og roller. I forbindelse med dopingsaker vil vi fortsette å gjennomføre samtaler for å opplyse sakene på best mulig måte.

ADNO lanserte varslingskanalen *Dopingvarsel* våren 2016. Gjennom denne tjenesten legges det til rette for anonym varslings på en sikker måte. Vi ser en klar effekt av varslingskanalen i form av at det kommer inn tips som har ført til konkrete dopingsaker og testing og oppfølging av spesielle miljøer. Det vil være viktig å fortsette et godt promoteringsarbeid av tjenesten. Her er det allerede gjort noen tiltak, men dette ønskes forsterket gjennom 2018. Vi vil også utfordre idretten selv til å synliggjøre varslingskanalen i større grad.

Samarbeidet med toll og politi er viktig for ADNO. Gjennom signerte samarbeidsavtaler og tettere dialog med operative tjenestemenn, etterforskere og påtalefunksjon vil vi kunne få en enklere og mer effektiv informasjonsdeling, samt styrket kontakt med lokale tollregioner og politidistrikt.

ADNO har som ambisjon å få kjennskap til lovovertrедere etter straffeloven §§ 234 og 235 og legemiddeloven § 24 a som er knyttet til den organiserte idretten. Vi vil derfor jobbe videre for at vi sikres utlevering av relevante opplysninger fra politiet. Her vil det være fruktbart å få på plass flere personer som er kontaktpunkt, både sentralt og i distriktene. Fellesaksjoner

med politiet har gitt nyttig kunnskap og erfaring, og vi vil se på hvordan dette kan følges opp i 2018.

Et samarbeid med toll og politi vil også kunne styrkes gjennom å videreutvikle den gode dialogen vi har med WADA, internasjonale politiorganisasjoner og World Customs Organization (WCO).

ADNO har de senere årene søkt internasjonale organer som vi anser det som nyttig å samarbeide med for å utvikle eget etterforskningsarbeid. Vi har blant annet vært opptatt av å innhente oppdatert informasjon om trender, miljøer og dopingmidler på tvers av landegrenser. ADNO deltar i en internasjonal arbeidsgruppe med representanter fra ulike land som er opprettet av WADA.

Regelverksarbeid og annet juridisk arbeid

ADNO skal ha nødvendig juridisk kompetanse til å bistå interne og eksterne aktører i juridiske spørsmål. Vi skal være ledende på nasjonalt og internasjonalt regelverk knyttet til dopingsaker og skal påse at virksomheten for øvrig håndheves i tråd med norsk lov. Dette vil kunne kreve deltakelse i nasjonale og internasjonale fora hvor idrettsjuridiske problemstillinger diskuteres, samt løpende faglig oppdatering.

4.2. Prøvetaking

Det legges opp til å ta 3500 dopingprøver i norsk idrett i 2018.

Da nytt internasjonalt regelverk trådte i kraft 1. januar 2015, etablerte WADA også den nye International Standard for Testing and Investigations (ISTI). Som del av dette presenterte WADA også et nytt teknisk dokument, Technical Document of Sport Specific Analysis (TDSSA). TDSSA gir føringer på minimumskrav for analyser i ulike idretter og grener. ADNO har søkt WADA og fikk for 2017 en reduksjon med tanke på de krav som stilles, med den begrunnelse at vi har et velfungerende blodprofilprogram og ikke har erfart at de utvidede menyene som det stilles krav til har gitt ønsket resultat. Vi ser for oss å sende WADA en tilsvarende søknad for 2018.

Når vi planlegger dopingprøvene som tas i norsk idrett, ligger en risikovurdering til grunn for våre prioriteringer. I denne risikovurderingen brukes all den kunnskap og kompetanse som organisasjonen har om spesielle utøvere og miljøer. Det kan for eksempel være biologiske profiler eller etterretningsinformasjon. Ut fra en samlet vurdering fordeles prøver innen de ulike idrettene og på de ulike nivåene. Vi prioriterer idrettene der utøverne har potensielt størst prestasjonsøkning ved dopingbruk. Et vesentlig utviklingstrekk i kontrollarbeidet er fordelingen av blod- og urinprøver. Måltrettet testing av utøvere på høyt nivå fordrer et fortsatt høyt antall blodprøver. Dette er prøver som kan være med å avsløre dopingbruk over tid, men som i liten grad genererer positive prøver. Denne type prøver vil ikke medføre positive prøver i seg selv, men vil kunne være av vesentlig betydning for det videre etterforskningsarbeidet.

I likhet med i 2017 vil et betydelig antall av prøvene være urinprøver i konkurranseidretten. Med økt oppmerksomhet rundt doping, mener vi at dopingprøver i konkurranseidretten vil være et bidrag i det forebyggende arbeidet. Vi ønsker å se nærmere på undersøkelser om testingens forebyggende effekt. På bakgrunn av innhentet informasjon er det igangsatt prosjekt mot spesielle idrettsmiljøer. Disse vil bli fulgt opp med ulike virkemidler i 2018.

Vi har som mål å videreutvikle den målrettede testingen blant utøvere med meldeplikt og i toppidretten. I dette arbeidet ser vi det som viktig å i enda større grad se arbeidet med prøvetaking i sammenheng med informasjonsinnhenting, etterforskning og det vi gjør av profilerarbeid. Vi har p.t. 140 meldepliktutøvere, mens omtrent 2000 utøvere faller inn under organisasjonens topputøverdefinisjon. Antall utøvere i de ulike kategoriene vil kunne variere og kan også bli justert noe i 2018.

Nasjonalt kontrollprogram

Prøvetaking og teststrategier på meldepliktutøvere

Meldepliktsystemet er en forutsetning for uanmeldte og effektive dopingkontroller året rundt. De beste utøverne, som testes hyppig og som er fra idretter med høy risiko for doping, er underlagt dette regimet. Sammensetningen av utøverne på vår meldepliktliste baserer seg på en fysiologisk risikovurdering og en tett dialog med nasjonale særforbund.

Det vil bli utviklet en oppdatert testplan for meldepliktutøvere basert på risikoanalysen. I et OL-år vil det være naturlig å ha et særlig blick mot OL-aktuelle utøvere, selv om denne testplanleggingen i stor grad er gjort i løpet av 2017.

Testplanleggingen baseres på hvilke stoffer analysene rettes mot, og krever en inngående kjennskap til ulike dopingmidler, deres bruk og effekt. Her vil det alltid være behov for å styrke og utvikle kunnskapen, og lytte til og ha dialog med for eksempel profileksperter for å ta rett prøve, til rett tid, av rett utøver. Hovedvekten av tester på meldepliktutøverne tas utenfor konkurranse, og gjennom hele året. Dette betyr at mange kontroller gjennomføres i utlandet, noe som gjør arbeidet ressurskrevende. Det utarbeides en individuell testplan for alle meldepliktutøvere. Vi søker å ha en best mulig dialog og koordinering med internasjonale særforbund der vi har felles meldepliktutøvere.

Anti-Doping Administration and Management System (ADAMS) er navnet på online-verktøyet som brukes av utøvere for å rapportere sin utøverinformasjon og som benyttes i kontrolløyemed. Det jobbes kontinuerlig for at dette systemet videreutvikles slik at det er mest mulig effektivt og brukervennlig. WADA har for en stund siden igangsatt arbeidet med en ny versjon av verktøyet, og har nå mål om å få slutført nye ADAMS i løpet av 2018. ADNO vil bistå og komme med innspill i dette arbeidet.

Biologiske profiler - Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)

Biologiske profiler har etablert seg som et viktig virkemiddel i antidopingarbeidet. Biologiske profiler kan brukes som verktøy for målrettet testing, men også som bevis i dopingsaker. Ved å følge ulike fysiologiske parametere over tid kan man identifisere bruk av dopingmidler -

som er raskt ute av kroppen gjennom å se på effekten av midlene- og også forbudte metoder.

ADNO har i dag tre profilprogram; blodprofiler, testosteronprofiler og veksthormon-avhengige markørprofiler. Allerede i 2013 tok vi initiativ til å etablere en Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU), et samarbeid mellom antidopingorganisasjonene i Sverige, Finland, Danmark og Norge og Norges laboratorium for dopinganalyse.

Det har de siste årene vært jobbet med profilprosjekt mot spesifikke idretter for å skaffe seg en oversikt over eventuell dopingmisbruk. Dette vil fortsette også i 2018.

Vi har nå et sterkt fokus på hvordan arbeidet med biologiske profiler spiller sammen med etterforskning, informasjonsinnhenting og prøvetakingen for øvrig for å kunne avsløre dopingbruk i idretten. Det er et tett samarbeid mellom NAPMU og de som jobber med kontrollvirksomhet i organisasjonen. Dialogen med laboratoriet er også viktig, slik at vi utnytter den informasjonen vi tilegner oss gjennom prøvetakingen på best mulig måte.

ADNO har sagt at vi skal videreutvikle et individuelt testprogram for våre meldepliktutøvere basert på biologiske profiler. Det er gjennom NAPMU at den enkelte utøvers profil oppdateres og vurderes. Profiler blir drøftet med de nasjonale antidopingbyråene og laboratoriet. WADA blir informert når det foreligger en potensiell profilsak. Ellers blir de oppdatert via ADAMS. NAPMU står for sammenstilling av data og kommunikasjon med en egen ekspertgruppe for vurdering av mulige regelbrudd som følge av en biologisk profil. I ADNO vil uttalelsene fra en slik ekspertgruppe forelegges Påtalenemnden. Det tilligger også enheten å tolke profiler og gi råd om oppfølgende testing. ADNO står for operativ drift og regnskapsføring av NAPMU som eget avgrenset område i regnskapet.

NAPMU har i løpet av sine fire år i drift etablert seg som en modell som pekes på i antidopingverden for øvrig. Vi opplever også at det kommer henvendelser fra andre organisasjoner som ønsker bistand. Flere avtaler er her signert.

Prøvetaking og teststrategier i nasjonal toppidrett

Nasjonal toppidrett er definert som de nest beste utøverne i risikoidretter, de beste utøverne i lagidretter og de beste utøverne i andre idretter. Dette er en stor og heterogen gruppe med alt fra eliteseriespillere i fotball til landslagsutøvere i bueskyting. ADNO skal gjennomføre et målrettet og proporsjonalt testprogram for denne gruppen utøvere. Hovedintensjonene med tester på dette nivået er også *avsløring* og *avskrekking*.

Det er, som tidligere nevnt, et ønske å ha et større fokus på denne gruppen, og vi har i 2018 lagt opp til at omtrent av 40 prosent av testene skal tas på dette nivået. I dette arbeidet vil det være viktig å ha en tett og god dialog med særforbund om årsplaner, utøvere og treningsmiljø.

Lagidrettene

Lagidrettene på dette nivået inkluderer de øverste divisjonene i idretter som fotball og håndball, og landslag i ishockey, osv., men det vil også kunne bli testet lavere i divisjonene.

Individuelle idretter – høy risiko

Dette er gruppen der de nest beste utøverne - rekrutt- og juniorlandslagsutøvere - i idretter med høy risiko for doping utenfor konkurranse befinner seg. Som eksempel inngår de nest beste styrkeløfterne, syklistene og langrennsløperne. ADNO har et særlig fokus på disse utøverne med et målrettet testprogram. Vi jobber for at disse testes og inkluderes i det biologiske profilprogrammet før de slår gjennom på topp internasjonalt nivå. Dialog med særforbund om identifisering av mulige talenter er viktig i så måte.

Individuelle idretter – lav risiko

Dette er de beste utøverne fra idretter med lav risiko for doping utenfor konkurranse. Det som kjennetegner disse idrettene er at de ofte er svært tekniske, og at andre forhold som presisjon, koordinering og balanse er viktigere prestasjonsbegrensende faktorer enn utholdenhet eller styrke. I flere av disse idrettene finnes det imidlertid dopingmidler med en stor prestasjonsfremmende effekt tatt i konkurranse. ADNO ønsker å ha et målrettet konkurransetestprogram der viktige stevner og konkurranser blir identifisert og der utøvere testes for disse stoffene.

Prøvetaking og teststrategier i konkurranseidretten

Konkurranseidretten er den største gruppen av idrettsutøvere. Vi begrenser denne gruppen til utøvere som primært deltar i organisert trening og konkurranser. Vi har som mål å avdekke doping også i konkurranseidretten. På dette nivået skal imidlertid testingen også ha en *forebyggende* og *avskrekkende* effekt. Vi ønsker å forhindre dopingbruk gjennom et testprogram som er en integrert del av et forebyggende program. ADNO ønsker også å koordinere kontrollarbeidet på dette nivået med det arbeidet som drives mot dopingbruk i samfunnet for øvrig.

I 2018 vil vi fortsette arbeidet med å følge opp med målrettet testing mot idrettsmiljøer over hele landet der det er høy risiko for dopingbruk i konkurranseidretten. Det vil søkes å drive størst mulig grad av målrettet testing også på dette nivået. Dette kan basere seg på ulike former for informasjon og innspill til organisasjonen.

I underkant av 25 prosent av testene skal gjennomføres på dette nivået i 2018.

Etterforskning – tips/innspill

En rekke dopingsaker de siste par årene har kommet som følge av tips og innspill. Mange av innspillene har kommet via varslingskanalen. Vi tror dette er en trend som vil fortsette, også fordi organisasjonen i dag har mer ressurser til å ettergå de innspillene vi får på en god måte.

Mosjonsarrangement

Flere av de største idrettsarrangementene i Norge i dag er mosjonskonkurranser som Birkebeineren, Grenserittet, Den store styrkeprøven etc. Dette er konkurranser med en økende deltakelse og prestisje, og en arena for antidopingarbeid, herunder forebyggende dopingkontroller. Vi har igangsatt et eget prosjekt mot dette miljøet, og det ligger i planene at vi i noe grad skal ha en målrettet kontrollvirksomhet i og utenfor konkurranse mot noen

av disse mosjonskonkurransene også i 2018.

Testing av hest

Antidopingprogrammet rettet mot hest er tuftet på lov om hestevelferd. ADNO har en avtale med Norges Rytterforbund om testing av hest som ønskes videreført i 2018. Testing av hest finansieres av andre midler enn spillemidler til idrettsformål.

Stiftelsen har et ønske om å ta seg av testing dyr som benyttes i idrettskonkurranser for øvrig. Her har vi en dialog med landbruksmyndighetene om en langsiktig ordning for finansiering.

Alkoholtesting

ADNO har som en få antidopingorganisasjoner gjennomført alkoholtesting. Alkohol har stått på WADAs dopingliste, men ligger an til å bli fjernet fra lista som trer i kraft fra 1. januar 2018. Den testingen som stiftelsen har gjort har primært forekommet utenfor den organiserte idretten. Denne testingen har vært finansiert av andre midler enn spillemidler til idrettsformål og har vært budsjettert under kapittel 9. Stiftelsen ser for seg å kunne tilby denne tjenesten videre.

4.3. Analyser

Alle analyser som blir gjennomført som en del av ADNOs testprogram, skal skje ved WADA-akkrediterte laboratorier, enten i Norge eller i utlandet.

Samarbeid med Norges laboratorium for dopinganalyse er viktig for tolkning av analysesvar, videre oppfølging og målrettet testing. Jevnlige møter med laboratoriet videreføres.

Blodprøvetaking og biologiske profiler blir en stadig viktigere del av kontrollprogrammet. I 2018 vil over en tredel av samtlige prøver vi tar være blodprøver. Som tidligere nevnt, har WADA utarbeidet et eget teknisk dokument som gir retningslinjer for analysemeny for prøver tatt av utøvere i nasjonal og internasjonal toppidrett.

Generelt brukes den mest omfattende analysemenyen på utøvere med meldeplikt. I tillegg til vanlige i-og-utenfor-konkurransanalysemenyer, gjennomføres ekstra analyser for vekst-hormon, blodtransfusjoner, EPO og andre forbudte stoffer basert på idrettens egenart, eventuelle unormale funn og andre forhold som inngår i teststrategien.

På nivået *nasjonal toppidrett* er analysemenyen noe mer begrenset. Hovedfokus vil være på vanlige urinprøver i og utenfor konkurranse. I lagidrettene vil det være et fortsatt fokus på konkurransetesting for å bekjempe dopingproblematikken. Konkurransetesting vil også ha et fokus i lavrisikoidrettene.

Når det gjelder utøverne i høyrisikogruppen, vil vi ha en utvidet analysemeny med både blodprofiler, testosteronprofiler og fokus på ESA og andre spesielle prestasjonsfremmende stoffer.

I konkurranseidretten vil vi primært benytte standard analysemeny, men der det foreligger indikasjon på doping vil analysemenyen utvides. Under er det satt opp foreløpige nøkkeltall for kontrollprogrammet i norsk idrett i 2018.

Nøkkeltall dopingkontrollen

Antall 2018	Urin	ABP (profilprøver)	Blod	Totalt	%
Meldeplikt	650	500	200	1350	39 %
Topp	750	530	35	1315	338 %
Bredde	750	80	5	835	23 %
Totalt	2150	1100	240	3500	100

4.4. Utvikling

Kongresser og møter

Det planlegges å videreføre organisasjonens deltakelse i internasjonale fora for utviklingen av kontrollvirksomheten.

Risikovurdering

ADNO vil i 2018 gjennomføre en helhetlig risikovurdering med fokus på ulike faktorer som vil kunne øke risikoene for doping i enkelte idretter og blant enkelte utøvere. Risikovurderingen vil vurdere blant annet følgende faktorer: Fysiologi, økonomi, popularitet, tips og dopinghistorikk.

Papirløs dopingkontroll

Utviklingen internasjonalt går i retning av en papirløs dopingkontroll. Dette vil effektivisere prosessen, samt at det vil være en ytterligere trygghet for alle involverte. ADNO ser det ikke som hensiktsmessig å utvikle noe eget på dette området, men følger nøye med på hvordan utviklingen går internasjonalt. WADA har mål om å få lansert en ny versjon av ADAMS i løpet av 2018 som også skal være kompatibelt med *paperless*. Vi har derfor avsatt midler for å kunne igangsette en pilot på dette i 2018. En papirløs hverdag for kontrollpersonalet vil også kunne innebære at prosedyrene for alt personell vil bli tilgjengelig elektronisk.

Varslingskanal

Varslingskanalen ble lansert våren 2016, og viser seg å ha hatt god effekt. Vi vil videreutvikle tjenesten, og vil også legge et økt trykk på synliggjøring og promotering av kanalen.

Fagseminar

I stedet for å avholde et stort seminar for hele organisasjonen, vil vi i 2018 prioritere fagseminar(er) for kontrollpersonell. Vi tror dette vil gi nyttig og relevant opplæring og oppdatering med tanke på den jobben kontrollørene er satt til å gjøre.

5. FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

Den store oppmerksomheten omkring dopingutfordringen de siste par årene har gitt et helt annet trykk og oppmerksomhet omkring det forebyggende antidopingarbeidet. Det gir både muligheter og utfordringer.

ADNO er selvfølgelig glad for at idretten ser viktigheten av å sette antidopingarbeidet på agendaen, både for å komme ut med viktig informasjon til utøvere, ledere og støttepersonell, men også for å bygge tydelige holdninger.

ADNO ser det som sin rolle å være en pådriver, samarbeidspart og tilbyder av gode programmer og virkemidler, men idretten må selv ønske å sette det på agendaen. I dette ser vi det som veldig positivt at stadig flere organisasjonsledd utvikle egne handlingsplaner. Vi tror det er en nøkkel å forankre arbeidet i planverk og strategier. Vi ønsker også å stimulere til og legge til rette for at idretten selv kan ta et større ansvar for å jobbe holdningsskapende og forebyggende i egen organisasjon.

NIFs vedtak i 2017 om at de holder tilbake deler av rammetilskuddet dersom ikke særforbund blir et Rent Særforbund, opplever vi som et viktig strategisk grep for å sikre at arbeidet blir gjennomgripende og systematisk. Det vil i 2018, i dialog med NIF, bli viktig å få til gode rapporterings- og sertifiseringsrutiner knyttet til Rent Særforbund.

Stadig flere aktører ønsker å vise sin klare holdning gjennom tydelig handling, det være seg i lokale idrettslag, blant enkeltutøvere, idrettskretser eller særforbund. Fra ADNOs side vil det være viktig å prioritere idretter og miljøer vi opplever som mer risikoutsatte enn andre. Denne vurderingen kan for eksempel bygge på tips eller innspill organisasjonen har fått via varslingskanalen, historikk, dopingsaker eller annen relevant informasjon vi besitter.

I nye World Anti-Doping Code legges det særlig vekt på at det forebyggende arbeidet skal være *values based*. I Norge har vi lang tradisjon for et verdibasert holdningsarbeid, og vi ser det som viktig at etikk og verdier har en sentral plass i våre programmer og virkemidler.

Det verdibaserte har en sentral plass i foredragsvirksomheten vår. ADNO har en gruppe foredragsholdere som samlet betjener hele landet og tilbyr gratis foredrag for organisasjonsledd i idretten. I tillegg til de timebaserte foredragsholderne holder ansatte på hovedkontoret et betydelig antall foredrag.

Vi har gjennom den senere tid opplevd en solid oppgang i etterspørsel etter foredrag. Dette skyldes dels den oppmerksomhet temaet har fått i det siste i kjølvannet av dopingsaker i Norge, og dels at særforbund har satt antidoping mer på agendaen. Det er viktig for oss å ha foredragsholdere som både kan selve antidopingfaget og som er gode formidlere. Fagdager, seminarer og revisjoner er viktig for å søke kunnskap og utvikling. Vi ser også at vi hele tiden må fornye oss med tanke på metode, verktøy og virkemidler og ser derfor på hvordan vi kan videreutvikle dette.

I tillegg til foredrag, får vi fra tid til annen spørsmål om å stille med stand i forbindelse med idrettsarrangement. Det er utviklet et stand-konsept som idrettslag og arrangører selv kan bemanne. I 2018 vil vi dessuten plukke ut tre større idrettsarrangement der vi er til stede med en informasjonsstand.

ADNO vil i 2018 videreutvikle samarbeidet med NIF, særforbund, toppidretten og andre for å sikre et helhetlig forebyggende program i norsk idrett. Vi ser det også som vesentlig å lytte til og jobbe tett med utøvere slik at vi på best mulig måte kan imøtekomme deres ønsker og behov.

I forkant av vinter-OL i Sør-Korea er det nedsatt en egen intern prosjektgruppe som vil sørge for at viktig informasjon når ledere og utøvere som er aktuelle for mesterskapet. I tillegg til informasjonsarbeid vil denne gruppa ha et overordnet blikk på kontrollarbeid og medisinske fritak for norske utøvere opp mot mesterskapet.

5.1. Forebyggende aktiviteter

Utøverne

Utøvere på ulike nivå har behov for ulik informasjon. Det er likevel et sett med minimumskunnskaper som alle som driver organisert idrett i Norge bør ha. Dette dreier seg blant annet om regelverk, dopingkontrollen, medisinske fritak, og bevissthet knyttet til bruk av kosttilskudd.

E-læringsprogrammet Ren Utøver vil sikre en grunnleggende opplæring. I 2018 vil vi se på hvordan vi kan promotere programmet ytterligere, blant annet i sosiale medier. Målet er å bidra til at 6000 personer gjennomfører Ren Utøver i 2018.

Når det gjelder unge utøvere, har vi store forventninger til prosjektet Neste Generasjon, som også Norges idrettsforbund er en del av. Prosjektet er nærmere omtalt under kapittel 3 i denne planen. Gjennom dette samarbeidet håper vi å nå ut til en ny generasjon av utøvere, samt at vi ønsker å møte disse utøverne på en flate og med en kommunikasjon som treffer dem. For ADNO er det viktig å lytte til utøvers innspill til hvordan utvikle antidopingarbeidet. Vi vil oppsøke og vurdere å etablere fora og arenaer der vi kan ha en fruktbar dialog med utøvere.

Meldepliktutøvere

Meldepliktutøvere er ofte utøvere som har drevet idrett på et høyt nivå over en stund. For denne gruppen er derfor informasjonsarbeidet det viktigste. Disse utøverne er underlagt flere og strengere regler enn utøvere på lavere nivå, og må derfor ha spesifikk informasjon om dette. Meldeplikt er et eksempel på dette.

Ren Utøver gir som nevnt en grunnleggende opplæring, men er likevel ikke uttømmende når det kommer til regelverk. ADNO har en utøverguide som gir mer utfyllende informasjon om plikter og rettigheter. Vi vil i 2018 sikre at alle meldepliktutøvere får tilbud om utøverguiden.

Når det gjelder meldepliktutøverne, tror vi ikke at foredrag nødvendigvis er den beste formen

for å kommunisere. I møte med denne utøvergruppen tror vi dialog og samtale er et bedre egnet format.

Nasjonale topputøvere

Rent Særforbund-ordningen vil være helt sentral i arbeidet med å nå ut til gruppen av nasjonale topputøvere. Ved å få det inn i forbundets handlingsplan, vil det sikres en systematikk i å nå ut til de beste utøverne, samt utøverne som er blant de nest beste og mest lovende utøverne i den enkelte idrett.

Ren Utøver er et viktig verktøy for denne utøvergruppen, men på dette nivået ønsker vi også å ha en utstrakt foredragsvirksomhet. Dette vil gi mulighet til viktig informasjon, samt åpne for dialog og spørsmål om antidopingarbeidet.

Konkurransetidretten

På dette utøvernivået er det veldig et varierende behov for informasjon. Krav eller oppfordringer fra særforbund og kretsledd vil være viktige pådrivere. Vi ønsker også å sette i gang mer målrettede forebyggende tiltak mot risikomiljøer basert på positive prøver, tips og øvrige innspill.

Rent Idrettslag og Ren Utøver er gode og lett tilgjengelige virkemiddel som klubber og enkeltutøvere kan ta i bruk.

Særforbundene

Særforbundene har vært et viktig kontaktpunkt for å sikre en helhetlig tilnærming til det forebyggende antidopingarbeidet. Dette er ytterligere forsterket gjennom det siste året, og gjennom de antidopingkrav som nå stilles fra Norges idrettsforbund.

Rent Særforbund-konseptet forplikter forbundene til å utvikle en handlingsplan for det forebyggende arbeidet i sin idrett, som skal være gjeldende for alle nivåer i organisasjonen. Den inneholder et sett med standard minimumstiltak, i tillegg til mer idrettsspesifikke tiltak som tar utgangspunkt i behovet til de ulike idrettene.

ADNO bruker mye ressurser på å følge opp forbundene i dette arbeidet da ingen prosesser er helt like. Vi mener imidlertid at dette er vel anvendt tid da vi mener det er vesentlig at planene som legges både er realistiske og relevante for forbundene. Et godt forankret eierskap til planene, er en forutsetning for at det skal gi et godt utbytte.

Vi vil i 2018 legge vekt på å få flest mulig forbund i gang og flest mulig forbund sertifisert som Rent Særforbund. Det er en målsetning å ha minst ett møte med hver av de 54 særforbundene i norsk idrett.

Idrettslagene

Idrettslagene er tette på utøverne og ungdomsmiljøene. Med det økte kroppsfokuset i samfunnet, og tendensen vi ser til økt bruk av ulovlige midler i det generelle ungdomsmiljøet, er klubbene en viktig samarbeidspartner i det forebyggende arbeidet.

Det er sammen med NIF igangsatt et arbeid med å revidere Rent Idrettslag-konseptet. Selv uten markedsføring ser vi at mange idrettslag har tatt i bruk dette programmet i 2017, noe som bekrefter at det definitivt er behov for et konsept som gjør at lag og klubber enkelt kan utvikle sin egen antidopingpolicy med konkrete forebyggende tiltak.

Et nytt Rent Idrettslag-program vil ta utgangspunkt i det programmet som er der i dag, men vi ønsker å sikre en mer systematisk og god oppfølging av de idrettslag som går inn på denne ordningen. Det vil være viktig å ha en god plan for lansering og promotering av det nye konseptet når det er ferdigstilt. Det er satt et mål om at 200 idrettslag skal gjennom nye Rent Idrettslag i løpet av 2018.

Det arbeidet som gjøres i lokale idrettslag og i idrettskretser, ønsker ADNO å se i sammenheng med andre samarbeidsprosjekter og aktiviteter vi har, for eksempel de kommunale og fylkeskommunale prosjektene som går under navnet *Lokal mobilisering mot doping*, omtalt under kap. 8.

Skoleverket

Videregående skoler – toppidrettslinjer

Skolen pekes på som en viktig arena for forebyggende arbeid i nye World Anti-Doping Code. Vår erfaring er også at skolebenken er et velegnet sted for å dele informasjon og så gode holdninger. Vi erkjenner at det å få unge mennesker til å sette av tid til antidoping i idrettslagssammenheng er krevende. På skolen er elevene imidlertid mer mottakelige for denne type læring.

Vi opplever at antidoping ses på som et spennende og interessant innslag på timeplanen. På toppidrettslinjene finner vi mange av morgendagens eliteutøvere, og vi ønsker derfor å prioritere disse i vårt informasjons- og forebyggingsarbeid.

For å sikre kontinuitet i dette, ser vi på muligheten for å inngå formelle samarbeid med Norges Toppidrettsgymnas (NTG) og Wang Toppidrett om gjennomføring av en antidopingmodul for alle elever på VG1 hvert år. For 2018 er det et mål å gjennomføre foredrag på alle NTG- og Wang videregående-skole (totalt 10).

Videregående skoler – idrettsfag

Elever som tar idrettsfag er i all hovedsak også medlemmer i et idrettslag. Det er i dag i overkant av 100 videregående skoler som tilbyr idrettsfag til sine elever. Vi ønsker å tilby disse skolene besøk med et tilpasset opplegg. Vi opplever at idrettslærere er opptatt av temaet, men at de samtidig ønsker bistand med foredrag og programmer. Her har vi skolerte foredragsholdere som kan dra ut på skolene og nettbaserte program som lærerne selv kan støtte opp med. Både nettprogrammene Ren Elev og Ren Utøver er aktuelle hjelpemidler.

For 2018 ønsker vi å gjennomføre tilpassede foredrag på 40 prosent av alle videregående skoler med fagretning idrettsfag.

Trenerutdanningen

Trenere og ledere er viktige målgrupper i det forebyggende arbeidet, og tilbudet til denne gruppen ønsker vi å forsterke i 2018.

Ren Utøver er tatt inn som en obligatorisk del av Trener 2. Vi vil utfordre NIF til å inkludere elementer av antidoping Trener 3 i deres trenerløype. Vi vil også legge til rette for at særforbund som har utdanning utover NIFs trenerløype inkluderer antidoping i utdanningen. I samarbeid med Olympiatoppen, Norges idrettshøgskole og NTNU vil det jobbes for å utvikle og implementere kursmoduler i antidoping på de studiepoenggivende utdanningene topptrener 1 og topptrener 2. På klubb- og krets nivå ønsker vi å utvikle og gjennomføre fem fagseminar for trenere og støttepersonell.

Utdanning av trenere og ledere er et tema i dialogen om Rent Særforbund. Det er et ønske at antidoping inkluderes i særforbundenes kursportefølje også utenom selve trenerutdanningen, herunder utfordre til skolering av ledelsen i de enkelte forbund.

Nøkkeltall forebyggende tiltak

Nivå/tiltak	Forebyggende tiltak (foredrag/stands etc)
Toppidrettsgymnas og idrettsfag	50
Foredrag organisert idrett	200
Totalt:	250

5.2. Utvikling

Forebyggende tiltak

Den nye versjonen av Ren Utøver ble lansert sommeren 2015. Gjennom 2017 har antall brukere økt betydelig, og oppmerksomheten omkring programmet har vært stor. Vi ser i 2018 på om vi bør gjøre noe videreutvikling og tilpasning av Ren Utøver. I denne vurderingen ønsker vi å involvere idretten.

Et nytt Rent Idrettslag vil som nevnt bli lansert omkring årsskiftet 2017/2018. Her vil det også trolig ligge noe utviklingsarbeid i 2018, for eksempel gjennom å utvikle promoteringsmateriell og informasjonspakker til nye Rent Idrettslag.

For øvrig vil Neste Generasjon-prosjektet som er omtalt under kapittel 3 i denne planen medføre betydelig utviklingsarbeid som også vil involvere og berike det forebyggende arbeidet i organisasjonen. Blant annet ser vi for oss at det vil bli utviklet virkemidler som vil bli tatt i bruk som del av vår foredragsvirksomhet.

Det vil bli laget noe nytt informasjons- og profileringsmateriell, både for å informere om regelverk og grunnleggende antidopingkunnskap, men også for å synliggjøre programmer og verktøy som tilbys idretten.

Fagseminar

Det prioriteres høyt og ha et faglig oppdatert og attraktivt foredragsholderprogram. I tillegg til at det legges opp til autorisasjonsprøver, vil det bli gjennomført et fagseminar for de som holder foredrag i idretten.

6. INTERNASJONALT OG MEDISINSK

Det internasjonale antidopingarbeidet har vært og er inne i en turbulent tid. Det er absolutt grunn til å være bekymret på vegne av de rene utøverne. ADNO har sagt som del av sin strategiplan at «*vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet*». For å svare opp dette løftet ligger det en forventning og forpliktelse i at vi bidrar internasjonalt.

Norge og ADNO har på samme tid en sjelden mulighet og posisjon til å påvirke når antidopingarbeidet står foran viktige veivalg. Både fordi nordmenn har sentrale verv i antidopingarbeidet, og fordi vi har en solid posisjon og et godt nettverk for å kunne gjøre en forskjell.

En del av vår strategi har vært å bistå land og organisasjoner som WADA har bedt oss om å assistere. Til tross for avsløringer, korrupsjon og indre uroligheter i land der vi har vært inne i samarbeidsprosjekt, ønsker ADNO fortsatt gjennom multilateralt og bilateralt samarbeid og bistå betydningsfulle idrettsnasjoner med sitt antidopingarbeid.

ADNO vil fortsatt søke å styrke WADAs posisjon, samt tilby bistand i WADAs svært viktige rolle som tilsynsorgan. Flere av våre samarbeidsprosjekter med internasjonale antidopingorganisasjoner er selvfinansierende. Disse er beskrevet i kapittel 9.

6.1. Internasjonale konvensjoner og avtaler

ADNO skal fortsette å bidra til at Norge etterlever de internasjonale konvensjonene gjennom praktisk arbeid og ved å bistå Kulturdepartementet ved behov.

Daglig leder i ADNO, Anders Solheim, innehar for tiden ledervervet i Kontrollgruppen for Europarådets antidopingkonvensjon, og vil gjennom dette vervet fortsatt fokusere på styrking av Europarådets tilsynsfunksjon.

Norge jobber for at idretten og antidopingarbeidet styrkes gjennom økt fokus på menneskerettighetene. ADNO har i mange sammenhenger over tid forfektet frittstående antidopingorganisasjoner, selvstendige kontroll- og påtaleinstanser, som ikke er underlagt idretten, i tillegg til åpne og uavhengige domsorganer. Det er med tilfredshet vi i 2017 har sett at dette har blitt et internasjonalt tema, - og et tema som vil bli diskutert videre. I dette ønsker ADNO å være en tydelig stemme og pådriver.

6.2. WADA og annet multilateralt samarbeid

ADNO vil opprettholde medlemskapet i INADO, og bruke sammenslutninger av nasjonale antidopingorganisasjoner for å fremme saker for felles interesse, herunder særskilt fremme behovet for at nasjonale antidopingorganisasjoner åpent støtter WADAs rolle.

Vi ser det som formålstjenlig å opprettholde et samarbeid med våre nordiske kolleger, herunder holde hverandre orientert og stå sammen i viktige saker, samt fortsette NAPMU-samarbeidet.

ADNO mener at WADA er den eneste organisasjonen som på verdensbasis kan overvåke at dopingbestemmelsene følges opp i land og idretter. ADNO vil søke å være en pådriver til at WADAs rolle, struktur og finansiering styrkes ytterligere, samt at myndigheter, INADO og idretten støtter WADAs posisjon gjennom konkrete uttalelser. ADNO vil aktivt søke å bistå WADA i deres «Code Compliant»-program (tilsynsprogram), og vil delta i WADAs revisjonsteam ved revisjon av antidopingorganisasjoner.

ADNO vil støtte og bistå Linda Hofstad Helleland i forbindelse med hennes verv som visepresident i WADA.

6.3. Samarbeid med internasjonale særforbund

De internasjonale særforbundene spiller en sentral rolle i antidopingarbeidet. ADNO har et tett samarbeid med utvalgte internasjonale særforbund, særskilt der hvor det er opprettet hematologiske profiler på norske utøvere, og behovet for samarbeid i forhold til tilgang, tolking og reaksjoner i forhold til profilene.

ADNO ønsker også å fokusere på antidopingarbeidet i internasjonale særforbund, som er svært varierende, herunder være en pådriver for å fristille kontroll-, påtale- og domsorgan fra idretten.

Spesialrådgiver og avdelingsleder i internasjonal avdeling, Rune Andersen, er for tiden styreleder i stiftelsen CADF (Cycling Anti-Doping Foundation), mens daglig leder, Anders Solheim, er oppnevnt av UEFA som representant fra nasjonale antidopingbyråer i ekspertgruppen for antidoping innen europeisk fotball.

6.4. Samarbeid med nasjonale antidopingorganisasjoner

ADNO har god dialog med flere sterke nasjonale antidopingorganisasjoner med fokus på samarbeid, økt kompetanse og erfaringsutveksling.

ADNO ønsker at det etableres flere sterke og uavhengige nasjonale antidopingorganisasjoner, og vil bidra til at nasjonale antidopingorganisasjoner i prioriterte idrettsnasjoner struktureres slik at de kjennetegnes av uavhengighet, forutsigbarhet og solide antidopingprogrammer, i tråd med World Anti-Doping Program (WADP).

Kenya har mange utøvere på høyt internasjonalt nivå, og da særlig innen friidrett. Landet har vært i WADAs søkelys i forhold til «Code Compliance» og har hatt store utfordringer med tanke på å få på plass et antidopingarbeid. ADNO har etablert et samarbeid med Kenya og vil i 2018 gjennomføre prosjektet i tråd med skisserte prosjektplan.

ADNO gjenopptok samarbeidet med Kina i 2017. Det ble signert en treårig samarbeidsavtale med det kinesiske antidopingbyrået (CHINADA). Dette er et gjensidig samarbeid der vi vil være opptatt av å se på hvordan erfaringer fra Kina kan videreutvikle og styrke arbeidet i

Norge. Det vil gjennom samarbeidet også søkes å etablere fellesprosjekter for å styrke det internasjonale antidopingarbeidet.

Tyrkia er et annet land organisasjonen har samarbeidet med. Her går den treårige prosjektavtalen ut i 2017. Det er ønskelig å videreføre samarbeidet der det legges opp til et årlig prosjektmøte. Tyrkia har i tillegg etablert et eget samarbeid som går på profilerarbeidet der de kjøper tjenesten fra NAPMU.

I 2018 vil vi se på muligheten for å inngå samarbeid med ytterligere ett land som har behov for bistand til å etablere operative antidopingorganisasjoner og -programmer. Her kan det bli aktuelt å igangsette et forprosjekt for å gjøre en grundig kartlegging før et slik samarbeid etableres.

6.5. IADA (International Anti-Doping Arrangement)

ADNO vil fortsette å bistå Kulturdepartementet gjennom IADA-samarbeidet ved blant annet å promotere antidopingpolicyen som ble utarbeidet i 2016 og som forklarer behovet for gode anti-dopingstrukturer, med åpne, uavhengige høringsinstanser i dopingsaker.

ADNO vil også søke å få flere IADA-land med i å bistå land som ikke er *Code Compliant* slik at rene utøvere kan møtes på like premisser i internasjonale konkurranser. IADA-sekretariatet er overtatt av Australia.

6.6. Medisinsk fagområde

Det medisinske området i ADNO ble fra 2016 organisert på en ny måte i organisasjonen, under internasjonal avdeling. Siden denne reorganiseringen er hele det medisinske fagområdet gjennomgått. Medisinsk sjef er ikke lengre en stilling i organisasjonen, men leder av medisinsk fagkomité, Per Thorsby, er involvert mer i organisasjonens medisinske arbeid for øvrig. En egen medisinsk fagrådgiver (deltidsstilling) ivaretar farmakologiske spørsmål.

Idrettsmedisin og antidoping har vært aktualisert gjennom 2017 ved at Norges Skiforbund nedsatte et eget granskningsutvalg for å se på medisinbruken i norsk langrenn som var ferdig med sitt arbeid i februar 2017, og ved at Olympiatoppen utarbeidet en egen rapport om forskrivning av legemidler i toppidretten. Begge disse rapportene har vært gjenstand for oppfølging fra medisinsk fagkomité i ADNO, og vil følges opp videre i dialog med idretten i 2018. Dopingsaker og oppmerksomheten omkring legemiddelbruk blant idrettsutøvere har bidratt til en økning i antall henvendelser til ADNO, og er bakgrunnen for at det er lagt opp til at nevnte fagrådgiver vil øke sin stillingsbrøk.

Aktiviteter innen medisinsk område

Det medisinske fagområdet i ADNO skal være en tydelig og profesjonell aktør overfor idretten og vi mener det er naturlig at idretten henvender seg til ADNO i medisinsrelaterte antidopingspørsmål.

Det medisinske fagområdet skal utvikle og ivareta behandling av medisinske fritak, drift av

medisinsk fagkomité, revisjon og oppfølging av regelverk, dopingliste og legemiddelsøk. Det vektlegges at informasjon om for eksempel dopingliste og legemiddelsøk skal være lett tilgjengelig og til enhver tid oppdatert.

Medisinsk fagkomité har som en av sine hovedoppgaver å behandle og fatte vedtak om medisinske fritak fra dopinglisten, samt gi råd i forbindelse med aktuelle medisinske problemstillinger. Komiteens arbeid utøves i henhold til eget mandat fastsatt av styret.

Søknader om medisinske fritak fra utøvere behandles i tråd med eget regelverk om medisinske fritak.

Seminar for støttepersonell

Idrettsmedisinsk støttepersonell er ofte tett på utøvere og styrer ofte utøveres bruk av legemidler. Dialog og samarbeid med denne målgruppen er viktig i antidopingrelatert sammenheng. ADNO ønsker å styrke dialogen med idrettsmedisinsk støttepersonell, spesielt i fora hvor idrettsmedisinsk personell samles, herunder blant annet høstkongressen.

ADNO vil avholde to seminarer for idrettsmedisinsk støttepersonell i 2018. Dette seminaret inngår som del av utdanningen til idrettsleger, idrettsfysioterapeuter og manuellterapeuter. Seminaret baseres på egenfinansiering, og budsjettet er lagt til avdeling 9.

7. FORSKNING OG UTVIKLING

I ADNOs strategiplan for perioden 2016-2019 heter det at «*Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.*» Det er ikke til å legge skjul på at forskningsområdet er et område som det har vært krevende for stiftelsen å få ønsket framdrift på.

De siste årene har vi hatt et samarbeid med Norges idrettshøgskole der de som forskningsinstitusjon initierte forskningsprosjekter og lyste ut midler. Samarbeidet har også fått økonomisk støtte fra Norges Skiforbund.

ADNO har besluttet å avslutte samarbeidet med Norges idrettshøgskole. Bakgrunnen er at vi gjennom samarbeidet ikke har klart å få inn det antall søknader som vi hadde forventet og at de søknadene som har kommet inn i stor grad ikke har holdt den kvalitet som vi hadde foresatt oss.

Dette betyr imidlertid ikke at dette området ikke skal prioriteres. Tvert imot, ser vi nå for oss å bruke økte personalressurser på å lede og koordinere stiftelsens forsknings- og faglige utviklingsarbeid. Forskningsarbeidet vil dels finansieres av spillemidler og dels finansieres av midler fra helsemyndighetene. Det er allerede etablert et internt forsknings- og evalueringsforum som fortsetter å være en viktig ressurs i dette arbeidet.

Vi skal fortsatt søke og stimulere eksterne fagmiljøer til å forske på problemstillinger som er relevante for antidopingarbeidet, men vil samtidig med denne nye satsingen øke stiftelsens produksjon av egne forskningsresultater, artikler, kronikker og fagstoff. Med den aktivitet og oppmerksomhet stiftelsen får, er det vesentlig å kunne vise til konkrete resultater, faktiske

behov og effekt av arbeidet. Gjennom forskning og systematisk utviklingsarbeid vil det bringes viktig kunnskap tilbake til de ansatte i organisasjonen og derigjennom heve kvaliteten på arbeidet.

7.1. Forskningsmidler

Det avsettes midler til forskningsmidler også i 2018.

Vi vil fortsatt søke å etablere samarbeid med relevante høyskoler og universitet der målet er å initiere prosjekter som holder høy vitenskapelig kvalitet og som har en klar relevans for antidopingarbeidet. Eksempelvis vil medisinsk, fysiologisk, samfunnsvitenskapelig og juridisk rettet forskning vil være svært relevant i antidopingarbeidet.

ADNO økende innsats mot doping i treningsmiljøer gjør at dette er et område som ønskes prioritert. Her er det stort behov for økt og oppdatert kunnskap om trender, utvikling og de samfunnsmessige konsekvensene ved dopingbruk.

I tillegg til å ha en pott med forskningsmidler, vil vi i 2018 også se på å etablere en stipendordning for bachelor- og masteroppgaver på problemstillinger som er relevante for antidopingarbeidet.

7.2. Brukerundersøkelser og evalueringer

Brukerundersøkelser

Stiftelsen holder flere hundre foredrag i løpet av et år. Vi ønsker at foredragene skal være attraktive, oppdaterte og relevante. For å følge med på om vi oppfyller disse målene har ADNO standardisert bruken av brukerundersøkelser ved foredragsvirksomheten. Dette vil gi oss anledning til å se på hvordan foredrag og den enkelte foredragsholder oppfattes slik at vi kan søke utvikling og oppdatering.

Vi benytter brukerundersøkelser også for å kartlegge andre områder av virksomheten. Det være seg kartlegging mot treningssentre og Rent Senter-programmet, kontrollarbeidet eller undersøkelser der vi får tilbakemelding på seminarer el.l. Vi har også av og til knyttet oss opp mot eksterne undersøkelser, som for eksempel PR-undersøkelsen (omtalt under kap. 3) som sier noe om hvordan stiftelsen oppfattes blant norske journalister. Her har vi deltatt i 2016 og 2017, men legger ikke opp til deltakelse i 2018.

Målet ved disse undersøkelsene er hele tiden å være våken for eventuelle forbedringstiltak. Brukerundersøkelser som omfatter aktiviteten mot treningsmiljøer utenfor idretten finansieres av helsedirektoratet, eller når det gjelder på treningssenter så finansieres dette gjennom treningssenterprogrammet.

Brukerundersøkelser som metode har begrenset verdi for å belyse langsiktig effekt ved den jobben som gjennomføres. Det er bakgrunnen for at vi innimellom igangsetter større evalueringer og studier.

Evalueringer og studier

Ved en revitalisert intern satsing på forskning, vil vi fokus og ressurser til å utarbeide og ta initiativ til mer omfattende studier og evalueringer. Disse kan være av ekstern eller intern karakter.

I 2018 ser vi for oss å igangsette to studier som tar sikte på å evaluere en del av virksomheten i henholdsvis avdeling for forebygging og folkehelse og avdeling for kontroll og påtale. Det kan også være aktuelt å tilby kommunale samarbeidspartnere verktøy og metoder for å kartlegge holdninger til doping, trening, kropp og helse ved oppstarten av en *Lokal mobilisering mot doping*.

Kosttilskudd er et område som vi får mange henvendelser om, men der vi bør vurdere å gjøre mer for å innhente oppdatert kunnskap. Vi vil derfor se på å opprette et eget kosttilskudd-prosjekt. Innenfor dette område har vi en god dialog med Mattilsynet og Olympiatoppen, og begge vil være naturlige aktører å ha med seg i et slikt prosjekt.

8. DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM

Gutter og jenter som vokser opp i Norge i dag blir eksponert for et kroppsideal som er både urealistisk og uopnåelig. Samtidig oppgir mange at de er misfornøyde med egen kropp. Dette, i kombinasjon med enkel tilgang på prestasjonsfremmende og muskelbyggende stoffer, gjør at noen tyr til helseskadelige og ulovlige dopingpreparater for å få kroppen de ønsker seg. Slik bruk kan være første steg på veien mot et liv preget av kriminalitet og alvorlige sosiale- og helsemessige problemer.

Vår erfaring er at misbruk av dopingpreparater ikke lenger er forbeholdt subkulturer på enkelte treningsstudioer, men er etablert i et mangfold av sosiale miljøer og kretser. Dopingmisbruk er et sammensatt og mangesidig problem som må møtes med en koordinert og helhetlig innsats, der kunnskap og kompetanse står helt sentralt for at et slikt arbeid skal lykkes. Vi opplever at mange yrkesgrupper etterspør informasjon om dette. Gjennom foredrag, seminarer og inkludering av antidoping-tematikk i høyere utdanning, ønsker ADNO å intensivere innsatsen for å heve kunnskapsnivået blant yrkesgrupper som møter brukere og potensielle brukere i sitt virke.

ADNO ønsker å dele utfordringen med lokale og regionale ressurspersoner, i både offentlige- og private virksomheter. Det er viktig at ungdom møter et tydelig antidoping-budskap på de arenaene de ferdes, enten det er på skolen, hos helsevesenet, i møte med sosialarbeidere eller på det lokale treningssenteret. ADNO ønsker å være en nasjonal pådriver i dette arbeidet. Gjennom tverrfaglige programmer og samarbeidsmodeller skal vi legge til rette for at aktuelle yrkesgrupper kommuniserer på tvers av instanser, virksomheter og organisasjoner, og på denne måten gjøre de i bedre stand til å forebygge mot doping i sine virksomheter og lokalsamfunn, komme i god dialog med misbrukere på et tidlig stadium og bidra til en god oppfølging av utsatte individer.

I midten av tenårene endrer mange ungdommer motivasjonen fra å trene fra et

fellesskapsfokus basert på treningsglede og sosialt samhold, til et individfokus hvor egen kropp og utseende står i sentrum. Studier indikerer at gjennomsnittlig debutalder for dopingbruk er i starten av 20-årene. I perioden fra starten av tenårene til midten av 20-årene er det derfor nødvendig å sette inn holdningsskapende og forebyggende tiltak som fokuserer på å bygge robuste ungdommer som kan ta sunne valg for egen helse og avstå fra dopingbruk. ADNO mener det er viktig å fortsette en bred, primærforebyggende innsats for å forsterke gode og sunne antidopingholdninger hos eldre ungdommer, men at vi også bør tilnærme oss yngre ungdommer i større grad enn tidligere, spesielt i aldergrupper hvor mange unge slutter i organiserte idrettslag til fordel for uorganiserte treningssentre.

Fysisk trening og aktivitet er blant de fremste tiltakene for å sikre sunne og velfungerende samfunnsborgere. Gjennom en bred portefølje av programmer og verktøy, ønsker vi å legge til rette for dopingfrie og helsefremmende treningsmiljøer for ungdom i hele Norge.

8.1. Politi, toll og forsvar

Politi og toll

Det er liten tvil om at lovendringen fra 1. juli 2013 har medført økt oppmerksomhet og bevissthet omkring dopingtematikken også fra politiets side. ADNO opplever som del av dette økt etterspørsel om kunnskap og kompetanse.

Både toll og politi anses å være sentrale samarbeidsparter for ADNO, og vi mener det er viktig at samarbeidet er formalisert gjennom egne avtaler med Politidirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. ADNO vil gjennom samarbeidet følge opp Europarådets anbefaling om informasjonsdeling mellom offentlige etater som toll og politi og antidopingorganisasjonene.

Stiftelsen gir tilpasset opplæring til politi om bruk, omsetning og smugling av dopingmidler, herunder kunnskap om dopingpreparater, eksempelvis klassifisering av nye stoffer, preparatnavn, virkestoffer, bruksområde og utseende.

ADNO tilbyr fylkeskommuner og kommuner å inngå samarbeid via prosjektet *Lokal mobilisering mot doping*. I disse prosjektene samles offentlige etater som for eksempel politi for å diskutere felles utfordringer lokalt.

Flere steder i landet har vi også etablert det vi kaller trepartssamarbeid. Dette er en modell der politi, lokale treningssentre og ADNO går sammen om å bekjempe og forebygge doping i et lokalmiljø. Erfaringene fra denne modellen er så langt veldig positive og vi ser for oss å videreutvikle eksisterende samarbeid og etablere ytterligere to slike samarbeid i løpet av 2018.

Forsvar

Forsvaret har nulltoleranse for bruk av doping, og har gjennom årene hatt ulike former for samarbeid med ADNO. Bruk av dopingmidler i forsvaret kan føre til økt aggresjon, svekket vurderingsevne og nedsatt kontroll, og kan slik sett utgjøre en sikkerhetsrisiko.

ADNO vil jobbe for å etablere et formelt samarbeid med Forsvaret i 2018 der opplæring av menige og befal vektlegges.

Kriminalomsorg

I likhet med i forsvaret er kriminalomsorgen et område hvor bruk av doping kan utgjøre en særlig sikkerhetsrisiko. Det er kjent at dopingbruk forekommer blant innsatte i fengslene. ADNO har etablert et samarbeid med Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) og vil gjennomføre en modul i antidoping ved alle elleve opplæringsfengsler. Vårt inntrykk er at ansatte i norske fengsler har behov for økt kunnskap og kompetanse for å være bedre rustet til å møte innsatte med erfaring fra dopingbruk.

Det er liten tvil om at fengselet er et sted der vi kommer tett på dopingtematikken. Mange innsatte har brukt doping, og vi vil se på hvordan vi kan bidra med å bygge gode holdninger mens de er inne. Det er grunnen til at vi vil lage et pilotprogram til uttesting i 2018 som inkluderer foredrag i antidoping, treningslære og kosttilskudd, samt et praktisk kurs i styrketrening.

8.2. Folkehelse

Dopingkontakten og medisinsk rådgiving

1.januar 2016 ble *Dopingtelefonen* overført til ADNO og integrert i stiftelsens publikumsrettede spørretjeneste, *Dopingkontakten*. Dopingkontaktens hovedfunksjon er å besvare spørsmål om doping fra ungdom, brukere, pårørende og aktuelle yrkesgrupper. Dette inkluderer å informere befolkningen om lokale og nasjonale behandlingsalternativer. Tjenesten er anonym, for de som ønsker det. Kommunikasjonen har foregått via web og telefon, men høsten 2017 ble også en chat-tjeneste del av tilbudet.

For å styrke tilbudet og synliggjøre tjenesten ytterligere er det ønskelig å videreutvikle og styrke samarbeid og relasjon med Ung.no, Rustelefonen og Steroideprosjektet. Det vil også vektlegges en økt grad av promotering av Dopingkontakten på relevante arenaer, det være seg gjennom tilstedeværelse av personell, ved utsending og distribusjon av materiell og ved å være mer synlig på web.

Kurs for helsepersonell

ADNO anser det som en av sine viktigste oppgaver å skolere personer som møter unge i risikozonen, dette inkluderer helsepersonell som f.eks. helsesøstre.

Kurs for sykepleiere/helsesøstre

Sykepleiere og helsesøstre møter ungdom i skolesammenheng og på helsestasjonen. Yrkesgruppen er derfor i en særstilling når det gjelder å møte ungdom som bruker doping eller som er i faresonen for å begynne. For å styrke dette tilbudet ønsker vi å utvikle og tilby et seminar for helsesøstre i ti kommuner som ikke faller inn under programmet Lokal mobilisering mot doping.

Kurs for leger

Sammen med Legeforeningen har ADNO utviklet et nettkurs i Doping som ungdomsproblem. Vi vil se på hvordan dette tilbudet kan promoteres i 2018.

Kunnskapshevende seminar i kommuner

Vi ønsker å arrangere kunnskapshevende seminar for helsepersonell i alle kommuner med samarbeid om Lokal mobilisering mot doping.

8.3. Utdanning

ADNO har gjennom flere år drevet omfattende tiltak i videregående skole i samarbeid med flere fylkeskommuner, se 8.4. Nedenfor presenteres andre tiltak rettet mot utdanningssektoren.

Ren Elev

Det nye skoleprogrammet Ren Elev ble lansert sommeren 2017. Undervisningsopplegget er tilpasset lærere og elever i den videregående skolen. Programmet består av presentasjoner, oppgaver og videoklipp, og inkluderer dessuten e-læringsprogrammet «Ren Utøver». I 2018 vil det bli brukt ressurser på å markedsføre programmet. Vi ser det blant annet som viktig å være til stede på utvalgte seminarer og samlinger der kroppsøvingslærere og andre lærere deltar.

Ren Skole

ADNO jobber mot at mest mulig av aktiviteten skal inngå som del av helhetlige forebyggende konsepter for organisasjoner og virksomheter, slik som *Rent Særforbund*, *Rent Idrettslag* og *Rent Senter*. Gjennom kontinuitet og en helhetlig plan er vi overbevist om at effekten blir bedre.

Dette er bakgrunnen for at ADNO ønsker å utvikle et forebyggende konsept som kan implementeres av skoler med et særskilt engasjement i kampen mot doping. På samme måte som med ADNOs andre *Rent*-konsepter foreslår vi at *Ren Skole* blir et program som stimulerer til refleksjon blant skolens ledelse og ansatte, og medfører implementering av forebyggende antidopingtiltak. Vi vil se på en sertifiseringsordning der de som oppfyller gitte kriterier kan kalle seg en *Ren Skole*. 2018 vil bli et år der vi implementerer og evaluerer dette konseptet nærmere etter å ha forsøkt det ut på noen skoler.

Høyere utdanning

ADNO er i kontakt med ulike yrkesgrupper som møter dopingproblematikken i hverdagen i større eller mindre grad. Tilbakemeldingen fra mange er at de opplever at de har for lav kunnskap om temaet. For å bøte på dette kunnskapsvakuemet er det vår oppfatning at en antidoping-modul bør innlemmes i en rekke studieløp. Her kreves det både en kartlegging og en strategi for hvordan en skal kunne påvirke at doping inngår som faglig kompetansekrav i relevante høyere utdanninger.

Samarbeidet med Kriminalomsorgens utdanningssenter er nevnt over. Vi ønsker videre å få på plass en samarbeidsavtale med Høgskolen i Innlandet om gjennomføring av en studiemodul i antidoping, i første omgang på studier i idrett grunnfag, kroppsøving og folkehelse.

I 2018 ønsker vi å videreføre tiltakene på Politihøgskolen ved at det gjennomføres opplæring på studiestedene i Oslo, Bodø, Kongsvinger og Stavern. Det vil også bli jobbet med å få på plass en antidoping-modul som del av tollutdanningen.

For å stimulere til at flest mulig høgschooler tar antidoping inn på timeplanen, dekkes denne undervisningen av ADNO i sin helhet gjennom driftstilskuddet fra Helsedirektoratet.

Herkules - Ren Trening som alternativ til doping

I samarbeid med Universitetet i Bergen og Norges idrettshøgskole har vi tidligere undersøkt hvordan ulike forebyggende programmer påvirker ungdoms holdninger til doping, deres kunnskap om negative bivirkninger av doping, eget kroppsbilde, og holdninger og kunnskap om kosttilskudd. Prosjektet har vist lovende resultater. Programmet vil i 2018 bli tilbudt til videregående skoler gjennom Lokal mobilisering mot doping.

8.4. Kommunale og fylkeskommunale tiltak

Samarbeid med kommuner og fylker utgjør stammen i vårt forebyggende arbeid i samfunnet. Gjennom programmet *Lokal mobilisering mot doping* tilbys et helhetlig forebyggende konsept til kommuner og fylkeskommuner. *Lokal mobilisering mot doping* integrerer tiltak og virkemidler for forskjellige målgrupper og bidrar til lokal forankring av problematikken.

ADNO har i skrivende stund samarbeid med fylkeskommunene i Oppland, Hedmark, Hordaland og Sør-Trøndelag. En lokal prosjektmedarbeider i deltidsstilling initierer og koordinerer aktiviteten i fylket, med faglig og administrativ støtte fra ADNOs sentraladministrasjon. ADNO har oppfølgings- og personalansvar for prosjektmedarbeideren. Ungdom i videregående skole er den viktigste målgruppen. I tillegg jobber prosjektmedarbeiderne med kunnskapsheving av offentlig ansatte som helsepersonell, politi, lærere og sosialarbeidere.

Lokal mobilisering finansieres av den respektive fylkeskommune (50%) og gjennom driftstilskudd fra Helsedirektoratet til ADNO (50%). Vi har mål om å rekruttere ytterligere én ny fylkeskommune i 2018.

Vi opplever økt pågang fra kommuner og byer som ønsker å involvere seg i kampen mot doping. Gjennom en samarbeidsmodell tilpasset kommunene ønsker vi å legge til rette for at lokale myndigheter i samarbeid med ADNO i enda større grad setter antidoping på agendaen. Prosjektene går over 2-3 år. Per 2. tertial 2017 er det etablert samarbeid med åtte kommuner (Ringsaker, Asker, Orkdal, Vågsøy, Hamar, Kragerø, Lørenskog, Ringebu). Vi vil jobbe for å etablere totalt fem nye kommunale samarbeid i 2018.

I tillegg til å etablere nye samarbeid, vil det alltid ha høy prioritet å videreutvikle og befeste de samarbeidene som allerede er etablert. Som del av dette handler det om at flest mulig av våre ulike tiltak tas i bruk på ulike arenaer i fylkeskommunen og kommunen. Det være seg Ren Elev på skolene, Rent Idrettslag i idrettsklubbene, Rent Senter på treningssentrene osv. I tillegg til rene kunnskapshevende tiltak ønsker vi også å tilrettelegge for tverrfaglige samarbeid som kan knytte ressurspersoner sammen. Dette vil bidra til en helhetlig satsing og tilnærming i et lokalmiljø og på den måten tror vi arbeidet har best effekt.

8.5. Treningscenter

ADNO har i mange år prioritert å tilby et helhetlig antidopingprogram tilpasset norske treningscenter. Vi mener det er en helt sentral arena å drive forebyggende arbeid på da dopingbruk er i de fleste sammenhenger relatert til trening. Det er bakgrunnen for at vi har utviklet programmet Rent Senter i samarbeid med bransjeorganisasjonen Virke Trening.

Drift av Rent Senter-programmet er i all hovedsak egenfinansiert gjennom en årlig medlemskontingent. Det legges i 2018 opp til å bruke en andel av driftstilskuddet fra Helsedirektoratet til å videreutvikle programmet og stimulere til at flere treningscenter tar et aktivt standpunkt mot doping blant annet gjennom samarbeid med andre relevante yrkesgrupper lokalt, som f.eks. politi, skole og helsevesen. Det vil blant annet bli brukt midler på det som omtales som *den vanskelige samtalen*. Les mer om treningscenterprogrammet under punkt 9.2 i denne planen.

Fitness

Fitness er en treningskultur som i liten grad har hatt et antidopingarbeid, og er et miljø som vi anser å ha en utfordring knyttet til dopingbruk. ADNO, som har påtatt seg oppdraget om å verne om en sunn og ren treningskultur, mener dette er et miljø som vi bør rette blikket mot i større grad. Målet bør være å etablere et helhetlig antidopingprogram mot dette miljøet, i en form der også Norges Kroppsbygger- og Fitnessforbund er involvert.

8.6. Foredrag og seminar

ADNO avholder større tverrfaglige seminarer og konferanser og vi tilbyr foredrag skreddersydd til ulike målgrupper lokalt, på bestilling. Denne aktiviteten omtales her.

Årlig nasjonalt seminar

ADNO har gjort det til en tradisjon å arrangere et årlig nasjonalt kompetansehevende seminar for å oppdatere relevante yrkesgrupper om utviklingen på feltet. Ambisjonen er å gjøre seminaret til et nasjonalt møtested for alle som jobber med antidoping, slik at det kan deles kompetanse og erfaring på feltet. I 2018 legges det opp til å tilby deltakere reisestipend slik at vi kan legge til rette for deltakelse fra ressurspersoner over hele landet.

Foredrag på bestilling

Etterspørselen for foredrag fra ADNO er økende, og fra svært mange og ulike målgrupper. Selv om det går i retning av at mye av aktiviteten skjer i sammenheng med formelle samarbeidsavtaler (f.eks. med organisasjoner, fylkeskommuner og kommuner), ønsker vi å kunne tilby foredrag og seminarer der vi møter personer og aktører som ikke omfattes av denne type samarbeid.

ADNO har velkolerte foredragsholdere som kan dekke hele landet. I slike sammenhenger vil bestiller av foredraget betale en standard egenandel som er ment å dekke deler av reisekostnadene til foredragsholder i forbindelse med oppdraget.

8.7. Utvikling og opplæring

Konferanser og fagseminar

Dopingfeltet er i stor utvikling og ADNO ønsker å være en pådriver og i front på området. Den

internasjonale konferansen som ble avholdt i 2017 var en solid markering i så måte, og var et arrangement som vi tror vil være med på å løfte oppmerksomheten og arbeidet i andre land.

For å bygge videre på de internasjonale relasjonene og for å være oppdatert på området, vil det være nødvendig å delta på internasjonale møter og forskningskonferanser.

Det vil bli arrangert egne fagseminar for ansatte som jobber med folkehelseporteføljen i organisasjonen.

Utvikling av foredrag

ADNO treffer mange tusen personer årlig gjennom vår brede kurs- og foredragsportefølje. Etterspørselen oppleves som stigende og det er viktig for oss å tilby et opplegg som er attraktivt, oppdatert og relevant. Det jobbes derfor kontinuerlig med å se på hvordan vi kan videreutvikle denne delen av arbeidet og det avsettes midler til å kunne gjøre noe utviklingsarbeid på området.

Utvikling av materiell

Det ble i 2017 gjort en betydelig jobb med å utvikle informasjonsmateriell med informasjon om dopingmidler og bivirkninger. Blant annet ble håndboka *Doping og folkehelse* utviklet, både på norsk og engelsk. Det vil trolig bli opptrykk av noe av det materiellet vi allerede har laget, men kan bli aktuelt å utvikle noe nytt materiell også.

Forskning og evaluering

Vi ser det som vesentlig at vi klarer å løfte forskningsarbeidet totalt sett i organisasjonen, og også innenfor feltet doping som samfunnsproblem. Det handler om å videreutvikle arbeidet og kunnskapen på feltet. Vi anser det som viktig å søke å evaluere effekten av det arbeidet vi som organisasjonen gjør for å få mest mulig ut av midlene.

I 2018 legges det opp til å bruke økte personalressurser på antidopingforskning og gi et økt fokus på forskningsarbeidet i organisasjonen, både sett i et idrettsperspektiv og i et samfunnsperspektiv. Les mer om dette under kap. 7 i denne planen.

9. SELVFINANSIERENDE SAMARBEIDSPROSJEKTER

Gjennom de siste årene har det vært rettet et økt fokus på antidopingarbeidet generelt. Dette har også medført at nye aktører har kommet på banen, og henvendt seg til ADNO om antidopingtjenester. De siste årene har organisasjonen for eksempel brukt en hel del tid på X Games, proffboksing og fitness.

Dette er utvilsomt en positiv utvikling, men også en ny utfordring. Felles for disse aktørene er at de ikke er del av den organiserte idretten, men at de, enten på bakgrunn av eget initiativ eller etter påtrykk utenfra, tar kontakt med oss for å bistå dem. All den tid ADNO ønsker å være den foretrukne samarbeidspart for antidopingarbeid i Norge, enten det handler om kontroll-, forebyggings- eller informasjonsarbeid, så mener vi at vi må behandle alle disse henvendelsene på en grundig måte.

ADNO skal fortsatt være den naturlige og foretrukne samarbeidspartner for alle som vil løfte sitt antidopingarbeid, enten det er kontroll-, forebyggings- eller informasjonsarbeid. Det samme er tilfelle når internasjonale idrettsarrangementer kommer til norsk jord. Både fordi vi mener vi leverer en tjeneste av god kvalitet og at vi opplever fra norsk idrett og norske myndigheters side at det er naturlig at vi skal spille en rolle når det er snakk om antidoping i Norge.

For å effektivisere dette arbeidet, vil det jobbes for å utvikle et helhetlig system for oppfølging av oppdragsavtaler og arrangementer. Vi ser for oss at oppdragsarbeidet samles under en egen enhet i organisasjonen.

9.1. Oppdrag for internasjonal idrett

ADNO er en anerkjent organisasjon internasjonalt, også når det kommer til å levere tjenester til internasjonal idrett. Gjennom årene har vi samarbeidet med blant annet mange særforbund med enkeltstående kontroller og mer langvarige samarbeidsavtaler.

ADNO vil gjerne fortsette med å yte denne type tjenester. Vi mener det sikrer god kvalitet i antidopingaktivitet på norsk jord, samtidig som det er nyttig og lærerikt for ansatte i organisasjonen. Denne type aktivitet kan tidvis være ressurskrevende.

ADNO vil fortsette å tilby tjenester som strekker seg fra enkelte testoppdrag, via gjennomføring av kontroller under store mesterskap, til utvikling av helhetlige kontroll- og forebyggingsprogram.

9.2. Oppdrag for treningssenterbransjen

Treningssentrene er en viktig arena i arbeidet med å bekjempe doping. ADNO tilbyr treningssentrene et forebyggende antidopingprogram og opplever at stadig flere treningssentre ønsker å jobbe for et sunt og helsefremmende treningsmiljø.

Programmet, som kalles Rent Senter, er satt sammen av ulike elementer:

- E-læringsprogram for ansatte og medlemmer
- Dopingkontroll
- Informasjonsmateriell og mulighet for informasjonsstand og foredrag

Gjennom Rent Senter legges det vekt på å gi økt kunnskap om doping, regelverk og håndtering av dopingmistanke for ansatte på treningssenteret, men også å gi informasjon til medlemmer om helsekonsekvenser av dopingbruk, risiko ved bruk av kosttilskudd og hvilke regler som gjelder på senteret og i samfunnet for øvrig. Programmet beskrives i en egen veileder for antidopingprogram på treningssenter.

For å sikre at programmet følges opp etter hensikten, er det innført en sertifiseringsordning. Det betyr i praksis at det ikke er nok å inngå avtale om å bli Rent Senter, men at det er sett med sertifiseringskriterier må oppfylles før en kan smykke sed med tittelen «Rent Senter». Vi opplever stor aksept for denne utviklingen blant norske treningssentre. I 2018 vil vi fortsette

å styrke vår tilstedeværelse, tilsyn og kontakt med sentrene for å følge opp og at programmet fylles med innhold og aktivitet. Målet er at minst 80 prosent av de nær 500 sentrene som vi har avtale med oppfyller kriteriene for å være sertifisert.

ADNO ønsker å være på tilbudssiden slik at de som utøver antidopingarbeidet på treningssentre er i best mulig stand til å gjøre denne jobben på en god måte. Vi vil derfor vektlegge å utvikle og gjennomføre praktisk rettede kurs i håndtering av mistanke for ledere og sentrenes antidopingansvarlig.

For å øke oppmerksomheten omkring programmet ser vi for oss å gjennomføre mindre kampanjer, både mot befolkningen generelt for å promotere sertifiserte sentre og mot medlemmer spesielt for å gjøre de oppmerksom på e-læringsprogrammet som vil gi økt kunnskap og bevissthet om temaet.

ADNO påtar seg kontroll- og foredragsoppdrag fra sentrene. Det påligger imidlertid sentrene selv å initiere denne aktiviteten, og disse oppdragene må dekkes av sentrene utenom den årlige kontingenten som betales som del av det å være del av programmet.

Drift av Rent Senter-programmet er i all hovedsak egenfinansiert gjennom en årlig medlemskontingent, mens noe av utviklingskostnadene og tilrettelegging for lokale samarbeid mellom treningssentre og andre yrkesgrupper dekkes over driftstilskuddet fra helsemyndighetene, se under kap. 8 i denne planen.

9.3. Norske organisasjoner og institusjoner

Vi ønsker å være på tilbudssiden til organisasjoner og institusjoner som vil iverksette et antidopingprogram, det være seg arenaer utenfor den organiserte idretten, spesielle yrkesgrupper eller utdanningsinstitusjoner. I dialog med den enkelte organisasjon vil vi likevel forbeholde oss retten til å stille krav som sikrer at det er et solid og robust antidopingprogram.

Av organisasjoner utenfor idretten som driver egne konkurranser, har vi i flere år samarbeidet med Jockeyklubben, Norges Bilsportforbund, Travselskapet og Det frivillige skyttervesen. Vi vil møte hver enkelt samarbeidspartner for å diskutere mulighetene for videreutvikling av deres antidopingprogram. Både First Lady Promotion (som representerer Cecilia Brækhus) og X Games har vi hatt samarbeidsavtaler med, som også vil kunne være aktuelle i 2018.

Flere andre organisasjoner har tatt kontakt og gitt uttrykk for at de ønsker seg et antidopingprogram. Vi ønsker som nevnt å se på muligheten for å standardisere og systematisere utvikling og gjennomføring av denne type samarbeid, og herunder se på den interne organiseringen av arbeidet. Dette for å sikre at antidopingprogrammene bærer preg av kvalitet og rettsikkerhet.

Stiftelsen har etablert et samarbeid med Politihøgskolen som inkluderer dopingkontroll av studenter og utdanning i aktuell problematikk knyttet til dopingbruk. Utdanning av studentene beskrives under punkt 8. Kostnadene knyttet til undervisningsvirksomheten dekkes av ADNO gjennom driftstilskuddet fra Helsedirektoratet.

9.4. Internasjonale samarbeidsprosjekt

ADNO har igangsatt flere selvfinansierende prosjekter, og er åpne for å vurdere andre viktige land og idrettsorganisasjoner som har behov for bistand i en kortere eller lengre prosjektperiode.

ADNO har i perioden 2015-2017 hatt et samarbeid med den nasjonale antidopingorganisasjonen i Tyrkia for å bistå dem i utviklingen av en nasjonal organisasjon i tråd med WADP. Denne avtalen vil trolig kunne bli forlenget i en eller annen form.

Spesialrådgiver og avdelingsleder for internasjonal avdeling, Rune Andersen, fortsetter arbeidet i IAAFs opprettede «Task Force» for å følge opp rapport og tiltak som fremkom i 2016 overfor det russiske friidrettsforbundet (ARAF). Det vil også bli ytt bistand til IOC i forbindelse med vinter-OL i Sør-Korea.